

Vestby
kommune

Kommuneplan 2019 - 2030

Egengodkjent av kommunestyret
18.3.2019 i sak 13/19 med uløste
innsigelser

Revidert 19.3.2019 etter 2.gangsbehandling

Innholdsfortegnelse

1	Mål for utviklingen	5
1.1	Innledning.....	5
1.2	Visjon	5
2	Planforutsetninger, regionalt samarbeid og faktagrunnlag.....	6
2.1	Statlige og regionale planforutsetninger	6
2.2	Regionalt samarbeid.....	7
2.3	Faktagrunnlag	7
2.3.1	Befolkningsutviklingen i kommunen.....	7
2.3.2	Boligbygging.....	9
2.3.3	Kapasitet ved barnehager, skoler og sykehjem.....	10
2.3.4	Gravplasskapasitet.....	10
2.3.5	Folkehelse/levekår	13
2.4	Generelle føringer	14
2.4.1	Utvikling av Vestby sentrum som lokal stasjonsby.....	14
2.4.2	Vedlikeholdsvekst i eksisterende tettsteder	16
2.4.3	Utenfor tettstedene	17
3	Fokusområder	18
3.1	Sentrumsutvikling	18
3.2	Næringsutvikling.....	19
3.3	Landbruk, natur- og kulturmiljø	20
3.3.1	Jordvern, kulturlandskap og kulturminner.....	20
3.3.2	Marka, naturmangfold og friluftsliv	22
3.4	Klima og energi, klimatilpassing og samfunnssikkerhet og beredskap	23
3.4.1	Klima og energi	23
3.4.2	Klimatilpassing og overvannshåndtering	24
3.4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	27
3.5	Masseforvaltning.....	28
4	Mål og utfordringer for resultatområdenes planlegging.....	30
4.1	Innledning.....	30
4.2	Personal- og organisasjonsutvikling	30
4.3	Felles utfordringer, mål og strategier vedrørende barn og unge.....	31
4.4	Skole.....	31
4.5	Barnehage	32
4.6	Helse og barnevern	33
4.7	Kultur.....	35

4.8	Felles utfordringer, mål og strategier innenfor helse	36
4.9	Hjemmetjenesten	36
4.10	Sykehjemmet	39
4.11	Rehabilitering	42
4.12	Felles utfordringer, mål og strategier for teknisk sektor	46
4.13	Kommunaltekniske tjenester	46
4.14	Plan, bygg og geodata	47
4.15	Eiendom	48
4.16	NAV	49
5	Arealdelen	50
5.1	Plankartets juridiske status	50
5.2	Plankartet	50
5.3	Bestemmelser	55
	§ 1 Krav om regulering (PBL § 11-9 nr. 1)	55
	§ 2 Boliger m.m. Tiltak unntatt fra reguleringskravet i § 1 (PBL § 11-9 nr. 5)	55
	§ 3 Fritidsbebyggelse. Tiltak unntatt fra reguleringskravet i § 1 (PBL § 11-9 nr. 5)	55
	§ 4 Utbyggingsavtale (PBL §§ 11-9 nr. 2, 17-2 og 17-3)	55
	§ 5 Opparbeidelse av offentlig vei (PBL § 11-9 nr. 4)	56
	§ 6 Leke- og uteoppholdsareal (PBL § 11-9 nr. 4, 5 og 8)	56
	§ 7 Parkering (PBL § 11-9 nr. 3 og 5)	56
	§ 8 Avkjørsler (PBL §§ 11-9 nr. 3 og 11-10 nr. 4)	58
	§ 9 Skilt og reklame (PBL § 11-9 nr. 5)	58
	§ 10 Byggegrense langs E6 (PBL § 11-9 nr. 5)	59
	§ 11 Byggeforbud i strandsonen og langs vassdrag (PBL § 11-9 nr. 5 og 6)	59
	§ 12 Støy (PBL § 11-9 nr. 6)	60
	§ 13 Krav til reguleringsplan (PBL § 11-9 nr. 8)	60
	§ 14 Landbruks-, natur- og friluftsområder (PBL §§ 11-9 nr. 6 og 11-11 nr. 1 og 2)	60
	§ 15 Beregningsregler	61
	§ 16 Kulturminner (PBL § 11-9 nr. 6 og 7)	61
	§ 17 Vannforsyning og avløp (PBL §§ 11-9 nr. 3 og 30-6)	62
	§ 18 Overvann (PBL § 11-9 nr. 3)	62
	§ 19 Havnivåstigning og stormflo (PBL § 11-9 nr. 5)	62
	§ 20 Høyspenningsanlegg (PBL § 11-8 nr. 3 bokstav a)	63
	§ 21 Naturmangfold (PBL § 11-9 nr. 6)	63
	§ 22 Hensynssone sikring (PBL § 11-8 nr. 3 bokstav a)	63

1 Mål for utviklingen

1.1 Innledning

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Planen skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og bestemmelser fra statlige og regionale myndigheter til grunn. Planen inneholder en samfunnsdel bestående av kommunens målsettinger og strategier for måloppnåelse, og en arealdel med kart og bestemmelser. Arealdelen er juridisk bindende. Planperioden er 12 år. Planen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Kommuneplanens handlingsdel er kommunens fireårige handlingsprogram som rulleres hvert år. Denne inneholder måltavle, økonomiplan og årsbudsjett.

1.2 Visjon

Vestby skal være en god og inkluderende kommune å bo, jobbe og leve i alle livsfaser, med et attraktivt sentrum, og i nært samspill med natur og kulturopplevelser. Kommunen skal legge til rette for et variert næringsliv basert på bærekraftige prinsipper.

Vestby kommunes visjon i gjeldende kommuneplan er: *Vestby skal være en kommune med gode bo- og oppvekstmiljøer i nært samspill med natur og naturopplevelser. Kommunen skal legge til rette for variert næringsliv basert på bærekraftige prinsipper.*

Vestby kommune er en kommune som de senere årene har vært i sterk vekst, og denne utviklingen vil fortsette i årene framover. Det er endrede forutsetninger og behov for endrede virkemidler for styring av samfunnsutviklingen, og dermed har det vært nødvendig å se på om kommunens visjon har behov for en revisjon.

Kommunen er i ferd med å endre seg fra en hovedsakelig rural kommune med stor utpendling, til å bli en urban kommune med stor grad av innpendling og et robust og voksende privat næringsliv. Utviklingen av tettstedet Son de senere år har gjort Son Sentrum til et enda mer attraktivt tettsted for både innbyggere og turister, og vi har så vidt sett starten på utviklingen av det lille tettstedet Vestby til den lokale stasjonsbyen Vestby. Vestby har markert seg på kartet som en handelsdestinasjon, i tillegg til at vi har et av hovedstadsregionens viktigste regionale næringsområder i sterk utvikling. Gode bo- og oppvekstvilkår med god tilgang på natur og naturopplevelser er svært viktig for at Vestby skal være et godt sted å bo. Med utviklingen av Vestby sentrum som et levende sentrum med en variasjon av kulturopplevelser legges det til rette for at Vestby vil være et godt sted å bo og leve for alle mennesker uavhengig av alder, interesser og forutsetninger. Et variert næringsliv er viktig for at det skal være relevante arbeidsplasser for både eksisterende og kommende innbyggere i kommunen. Kort avstand og god tilgang til skoler, barnehager, arbeidsplasser, butikker, offentlige tjenester, kulturtilbud og friluftsliv er viktig for et velfungerende lokalsamfunn og god innbyggertrivsel. Gode møteplasser gir større samhandling og arenaer for fellesskap og etablering og utvikling av gode sosiale nettverk enten man er født og oppvokst i kommunen eller er innflytter, enten man er ung, voksen eller senior, har stor familie eller er enslig, er i arbeid eller er ufør eller pensjonist. Fravær av forurensing fra støy, støv og klimagassutslipp lokalt er viktig, både for miljø, helse og trivsel.

Bærekraftig utvikling består av tre dimensjoner: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. FNs bærekraftsmål er basert på disse dimensjonene og består av 17 mål og 169 delmål. Målene er valgt på en demokratisk måte basert på innspill fra alle land i verden og en spørreundersøkelse hvor 7 millioner personer fikk sagt sin mening. Vestby kommune skal ikke fokusere på alle disse målene, men må likevel ha disse som et bakteppe. Like rettigheter, fravær av fattigdom, like muligheter til god utdanning og god helse, og reduksjon av klimautslipp er noen av bærekraftsmålene. Vestby kommunes virkeområde er lokalt i kommunen, og målene våre må derfor gjenspeile hva som er relevante og oppnåelige mål i Vestby. Visjonen vår skal synliggjøre hva som er det overordnede målet for kommunen og ligger som et bakteppe for de øvrige målsettingene og strategiene i planen.

Utvalgte fokusområder i kommuneplanen er:

- Sentrumsutvikling
- Næringsutvikling
- Landbruk, natur og kulturmiljø
- Klima og energi, klimatilpasning og samfunnsikkerhet
- Masseforvaltning

2 Planforutsetninger, regionalt samarbeid og faktagrunnlag

2.1 Statlige og regionale planforutsetninger

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging ble vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015. I tillegg er det vedtatt statlige planretningslinjer for å konkretisere forventningene på noen særlige utvalgte områder. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging ble fastsatt ved kongelig resolusjon 26.9.2014 og har til hensikt å samordne av bolig-, areal- og transportplanleggingen og bidra til mer effektive planprosesser, samt å bidra til et godt og produktivt samspill mellom kommuner, stat og utbyggere for å sikre god steds- og byutvikling.

På bakgrunn av de nasjonale forventningene sender Fylkesmannen ut et årlig forventningsbrev hvor forventningene utdypes, og hvor det presiseres hva Fylkesmannen legger vekt på at kommunene skal ha særlig fokus på.

Akershus fylkeskommune og Oslo kommune har i samarbeid laget en regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, vedtatt i desember 2015 i Oslo bystyre og i fylkestinget i Akershus. Denne planen er en oppfølging av de nasjonale forventningene og statlige planretningslinjene, og skal følges opp av kommunene gjennom kommuneplaner og øvrig planarbeid. Den regionale planen var under utarbeidelse ved forrige rullering av kommuneplanen for Vestby, og hovedprinsippene ble tatt inn i kommuneplanen. Dette arbeidet videreføres og konkretiseres mer ved denne rulleringen.

2.2 Regionalt samarbeid

Kommunen må i sin planlegging ta hensyn til at den er en del av en større region der kommunene skal finne felles løsninger på mange områder. Vestby kommune er med i Follorådet, som er et regionalt samarbeidsorgan for kommunene Enebakk, Ås, Frogn, Nesodden Vestby, Ski og Oppegård (Ski og Oppegård slås sammen til Nordre Follo kommune). Gjennom Follorådet er det et faglig og politisk samarbeid som er nedfelt i en overordnet strategi om å gi Folloregionen mer styrke utad på ulike regionale utviklingsområder, og kvalitets- og effektivitetsforbedringer gjennom interkommunalt samarbeid om samfunnsutvikling, tjenesteproduksjon, forvaltning og administrasjon. Næringsutvikling er et av satsingsområdene, og det er inngått en egen avtale om samarbeidsform for næringsutvikling i Follo mellom Follorådet, Campus Ås, Akershus fylkeskommune og Ås kommune som vertskommune. Vestby har vedtatt å være med på å følge opp avtalen. Gjennom Follorådssamarbeidet gis det felles høringsuttalelser til regionale og statlige instanser, og det er etablert faglige arbeidsgrupper for samarbeid, deriblant på areal og samferdsel og klima og energi. Akershus fylkeskommune, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Statens vegvesen, Ruter og Bane NOR deltar også i faste samarbeidsmøter i areal- og samferdselsgruppen.

I tillegg er vi med i Samarbeidsalliansen Osloregionen, som er en allianse av 79 kommuner og 5 kommuner i Osloregionen, hvor det bor drøyt to millioner innbyggere innenfor området. Samarbeidsalliansens mål er å styrke Osloregionen som en konkurransedyktig og bærekraftig region i Europa, og vi deltar blant annet i en arbeidsgruppe for areal, transport og klima som utarbeider og følger opp felles utviklingsstrategier for regionen, og er Brand Alliance Partner for en samordnet felles profilering av regionen nasjonalt og internasjonalt.

Som en oppfølging av den regionale planen for areal og transport i Oslo og Akershus er Vestby også med i samarbeidsgrupper i regi av Akershus fylkeskommune innenfor ulike områder, deriblant kartlegging og utvikling av regionale næringsområder, og Vestby er i forbindelse med kommuneplanrulleringen pilotkommune i Akershus på arbeidet med kartlegging og planlegging av masseforvaltning.

2.3 Faktagrunnlag

2.3.1 Befolkningsutviklingen i kommunen

Tabell 1

Årstall	Folketall pr 1.1.	Vekst	Prosent økning
2008	13 825	267	1,9 %
2009	14 095	287	2,0 %
2010	14 373	335	2,3 %
2011	14 708	435	3,0 %
2012	15 143	462	3,1 %
2013	15 605	339	2,2 %
2014	15 944	366	2,3 %
2015	16 310	422	2,6 %
2016	16 732	456	2,7 %

2017	17 188	298	1,7 %
2018	17 486		

Kilde: SSB

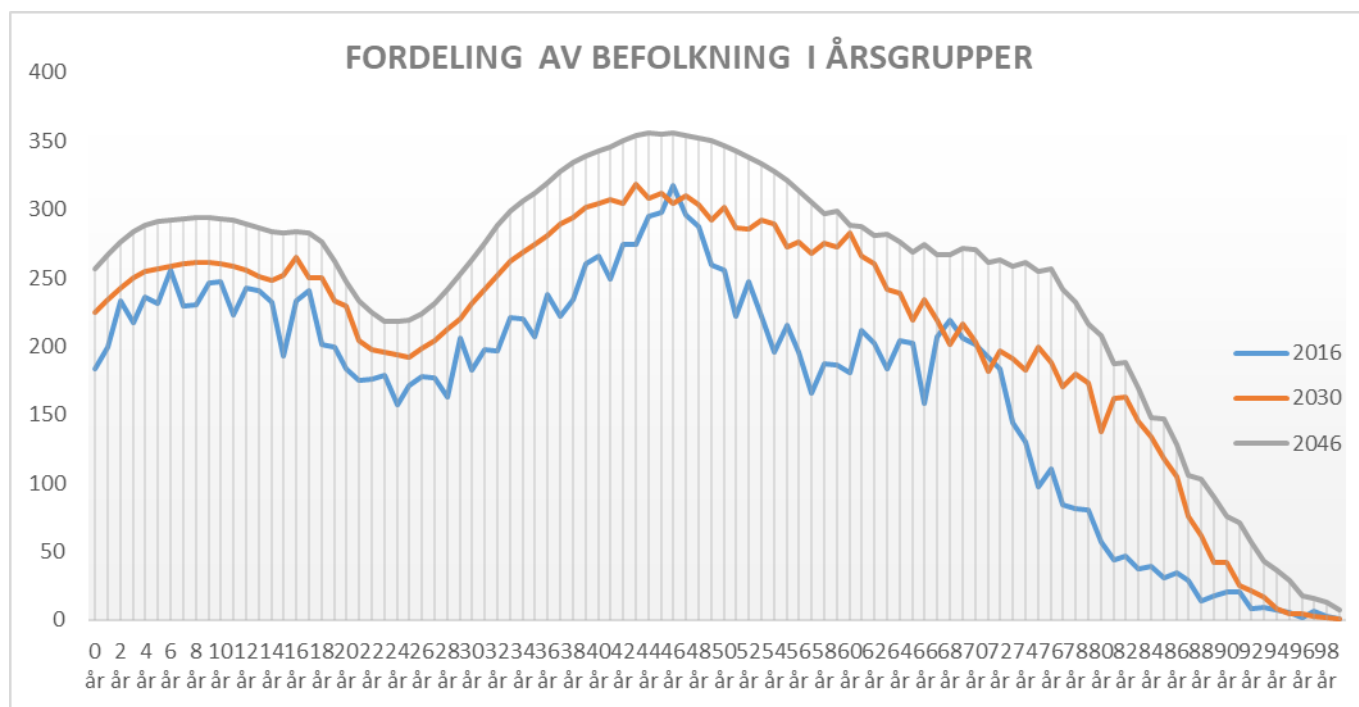
De siste 10 årene har vi økt med 3661 innbyggere i Vestby, fra 13 825 innbyggere ved inngangen til 2008 til 17 486 innbyggere ved inngangen til 2018, en økning på 26,5 % i perioden.

Forventet befolkningsvekst i planperioden fra 2019 til 2030 er 32 % i hele perioden, en økning på 5 729 innbyggere fra 1.1.2019 til 23 598 pr 1.1.2030 ifølge kommunens befolkningsprognoser fra 2017 (vedlegg 2 til handlingsprogrammet 2018-2021). Det gir en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på 2,67 %, med en høyere årlig vekst i den første delen av perioden med opp mot 4,5 % enkelte år, mens det forventes en lavere vekst mot slutten av perioden. Dette som følge av allerede igangsatte prosjekter og planlagte utbygginger med forventet ferdigstilling i perioden.

80 % av nybyggingen skal skje som utvikling av tettstedet Vestby som kommunesenter og stasjonsby. Følgelig vil også størsteparten av befolkningsveksten komme her.

Vestby kommune står også foran en betydelig endring i alderssammensetningen i befolkningen. Andelen eldre innbyggere øker i stor grad i perioden, både som følge av økt levealder, og som følge av at de store barnekullene fra etterkrigsårene nå blir eldre. Fødselstallene går stadig nedover, og det blir dermed stadig mindre andel av befolkningen som er yrkesaktive. Insentiver som sikrer at flere kan stå lengre i arbeid, og tiltak som gir god folkehelse i tillegg til økt satsing på velferdsteknologi vil ha stadig større betydning i årene framover.

Diagram 1

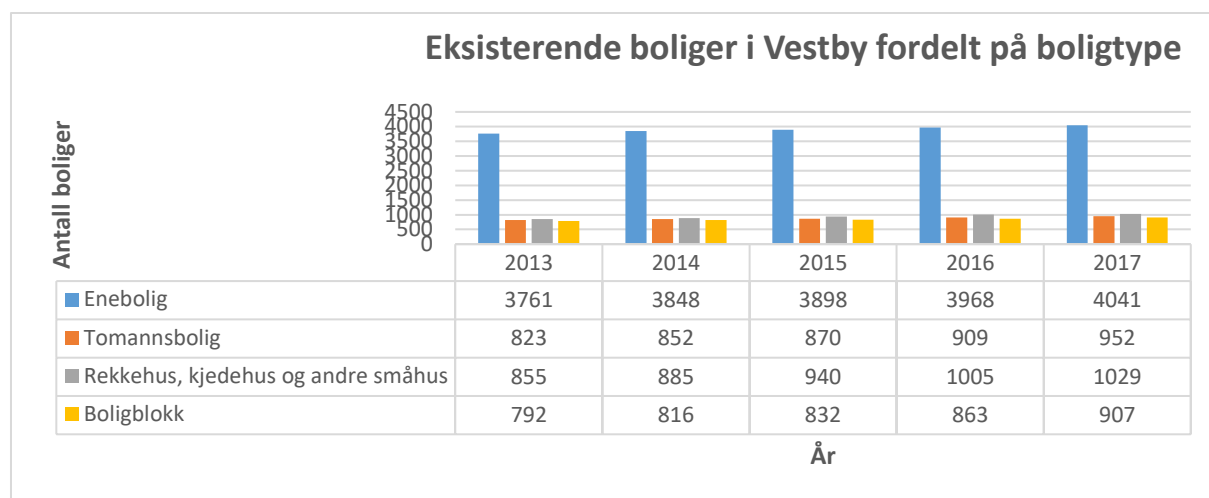
Kilde: KOMPAS

Diagrammet viser aldersfordelingen i befolkningen i hhv 2016, 2030 og 2046, slik befolkningsframskrivingene fra høsten 2017 viser utviklingen. Planperioden strekker seg fram til 2030, og hvis man ser på andelen personer over 70 år er utviklingen spesielt stor. Dette skyldes i hovedsak eldrebølgen.

2.3.2 Boligbygging

Boligbygging er en av indikatorene i de lokale befolkningsframskrivingene. Hva slags type boliger vi har, og hvor mye vi bygger, gir en indikasjon på befolknings sammensetningen og utviklingen. Diagram 1 viser oversikt over boligmassen i Vestby i perioden 2013 til 1.1.2017.

Diagram 2

Kilde: SSB

I perioden 2013 til 2017 ser vi at eneboliger har økt fra 3761 til 4041, en økning på totalt 280 boliger (ca. 7,5 % økning). Antall tomannsboliger har økt fra 823 til 952, en økning på 129 boliger (ca. 15,5 % økning). Rekkehus, kjedehus og andre småhus har økt fra 855 til 1029, som utgjør en økning på 174 leiligheter (ca. 20 % økning). Blokkleiligheter har hatt størst økning fra 792 til 907 leiligheter (ca. 14,5 % økning), hvorav de fleste er mindre leiligheter på 2 og 3 rom.

Med det potensialet som ligger inne i planforslaget etter at områder og enkelttomter i strid med utbyggingsstrategien er tatt ut av kommuneplanen (et potensiale på rundt 280 eneboliger, og langt flere boliger dersom det bygges eneboliger med bileilighet, tomannsboliger eller andre boligtyper), gir planen et utbyggingspotensial på om lag 5000 boliger innenfor sentrumsområdet og om lag 1250 boliger i tettstedene Son, Brevik, Hølen, Pepperstad og Hvitsten. Planen legger opp til at størstedelen av denne utbyggingen kan komme i Son, på Pepperstad og Brevik, med noe vedlikeholdsvekst i Hvitsten og Hølen. Dette i tråd med strategien om at veksten også utenfor de prioriterte vekstområdene også skal tilrettelegges for at trafikkveksten skal tas med gange, sykkel og kollektiv. Selv om Hvitsten har noe større utfordringer knyttet til kollektiv, sykkel og gange, er det likevel viktig for kommunen å ivareta det gode og levende lokalsamfunnet i det gamle ladestedet langs fjorden, og det er derfor nødvendig å tillate noe vekst også her i planperioden.

Utbyggingspotensialet som ligger i planen forventes ikke å bli fullt utbygd i planperioden, verken i tettstedene eller i sentrum, men det forventes at 80/20-fordelingen oppfylles for den forventede utbyggingen i perioden. Dette som følge av at en del av utbyggingspotensialet i de mindre tettstedene ligger i eldre fritidsområder hvor bruksendring og fortetting skjer enkeltvis og spredt over tid, og gjennom rekkefølgekrav til utbygging med flere utbyggingstrinn i det prioriterte vekstområdet i Vestby. Slik sikrer man at utbyggingen i sentrumsområdet skjer innenfra og utover, for at det raskt skapes en kompakt og attraktiv sentrumskerne med gange- og sykkelavstand til togstasjon, skoler, barnehager, handel, service og kulturtilbud.

2.3.3 Kapasitet ved barnehager, skoler og sykehjem

I planperioden vil det være behov for flere barnehager, og disse bør plasseres i sentrumsområdet for å dekke behovet som følge av den store sentrumsutbyggingen i planperioden. I tillegg til at det er tilrettelagt for etablering av barnehage i områderegulering av Vestby sentrum, legges det også inn to nye områder for barnehager i tilknytning til sentrum for å dekke behovet i planperioden, hvorav den ene plasseres i tilknytning til ny barneskole.

Kommunen har nye barneskoler i hele kommunen når nye Bjørlien skole og nye Brevik skole tas i bruk, med unntak av Garder skole, som er en filial av Vestby skole. Som følge av befolkningsveksten i forbindelse med sentrumsutbyggingen, vil det likevel i planperioden være behov for en ny barneskole i sentrum. Dagens Vestby skolekrets må da deles i to med jernbanen som et naturlig skille, og areal til ny barneskole vest for jernbanen er lagt inn i planen. En midlertidig løsning inntil ny skole er bygget kan være å utnytte ledig kapasitet på nye Bjørlien for elevene i den nye skolekretsen som en overgang.

Ungdomsskolekapasiteten i Vestby nord holder gjennom planperioden, men kapasiteten ved Grevlingen blir utfordrende, med kapasitetsbrist etter 2023. Det er imidlertid ikke lagt inn utvidet areal i kommuneplanens arealdel, da det er muligheter for utvidelse innenfor allerede avsatt område. I en overgangsperiode kan også ledig kapasitet ved Son skole utnyttes, i tillegg til at elever fra Hølen kan overføres til Vestby.

Vi får en kraftig økning i den eldre delen av befolkningen i planperioden. Behovet for heldøgns omsorgsplasser vil være dekket fram til 2025 dersom planlagt utbygging gjennomføres som forutsatt. Etter det vil det være stort behov for ytterligere plasser. Det er ikke avsatt nye områder i kommuneplanen til formålet, da behovet bør løses ved utvidelse av Vestby sykehjem og i Vestby sentrum.

2.3.4 Gravplasskapasitet

Bakgrunn

Vestby kommune forventer en stor befolkningsøkning i løpet av de nærmeste årene. Dermed er det behov for å se om kommunen har tilstrekkelig dekning for gravplasser til befolkningsøkningen. Gravferdsloven §2 sier at «I hver kommune skal det være en eller flere gravplasser av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 pst av kommunens befolkning.»

I Vestby er det fem kirkegårder som brukes til gravferd, Vestby, Hvitsten, Garder, Strømbråten og Såner. I Hvitsten er det kun urnegraver og man må dermed gravlegges andre steder hvis man ønsker kistegrav.

Utviklingen i gravleggingen i Norge er at kistegravleggingen er på vei nedover, mens bruken av urner og minnelund, både anonym og navnet er voksende. I Vestby er det i dag flere bisettelser med urner enn det er begravelser med kiste.

Prognoser for befolkningsvekst i Vestby kommune

Sentrumsplanen legger til rette for en betydelig økning i antall innbyggere de neste årene. Hovedveksten skal tas i sentrum, noe som vil bety at presset på antall gravplasser vil være størst ved Vestby kirkegård. Det legges ikke opp til stor økning i befolkningen tilknyttet Garder og Hvitsten kirkegårder. Såner og Strømbråten kirkegårder skal i utgangspunktet benyttes av innbyggere tilknyttet Son og Hølen. I Hølen forventes det at befolkningen holdes på ca samme nivå. Son vil oppleve en liten vekst.

Døde i Vestby Kommune 2000-2016

I årene mellom 2000 og 2016 ble det i snitt begravet 88 personer i Vestby kommune som tilsier 0,63% av befolkningen i året.

Framskrivning av døde i Vestby kommune 2018-2030

Det er ikke noen tilgjengelige tall for forventet dødelighet for kun Vestby kommune. Det finnes tall for hele Akershus fylke sett under ett. Akershus fylkeskommune har tall på befolkningsframskriving og antall døde. Hvis en legger den samme %-dødelighet i årene mellom 2018 og 2030 som Akershus fylkeskommune opererer med for hele fylket som grunnlag for Vestby kommune vil vi få følgende tabell og utvikling.

Diagram 3. Framskrivning av forventet antall døde pr år

Framskrivningen tilsier dermed et behov for totalt 1 926 gravplasser for å dekke forventet antall døde i perioden 2018-2030.

Kapasitet gravplasser 2017

Netto gravareal utgjør normalt mellom 30% - 50% av hele gravplassarealet. Arealene som ikke benyttes til graver omfatter blant annet veier, plantefelt, grensesoner mot naboarealer, driftsavdeling, parkarealer og parkeringsplasser. Dermed må det forventes at arealet som et gravfelt tilknyttet en allerede eksisterende gravplass vil kunne ha en høyere utnyttelse og er en viktig vurdering når enn skal bestemme områder som skal avsettes eller omgjøres til gravfelter.

I Norge er det disse tre måtene som er vanligst å gravlegges på:

Tabell 2

Type grav	Arealkrav til gravplass	Antall graver på samme areal som en kistegrav
Kistegrav	3m x 1,5m	1
Urnegrav (plass til 4 urner)	1,5m x 1,5m	8
Navnet eller anonym minnelund	0,25m ²	18

Tabellen viser over at det er store forskjeller i arealkravet for de forskjellige typene graver. Utvikling i type gravlegging viser at det er en voksende tendens i gravlegging i urner eller minnelund og kistegravlegging er nedgående. Dette peker mot at fremtidens gravplasser vil kreve mindre arealer for å dekke samme antall gravlegginger.

Beregning av fremtidig behov

Tabell 3

	Vestby	Hvitsten	Strømbråten	Såner	Garder	Sum	
Ledige ufestede gravplasser	569	114	304	883	286	2 156	
Ledige festede gravplasser	156		68	55	20	299	
Ledige graver på området med leirgrunn	350					350	
Sum ledige graver 2017¹	569 ²	114	304	883	286	2 506	
Fremskrevet antall dødsfall 2018-2030	1077	12	801 (gjelder for Strømbråten og Såner)		48	1 926	
Sum ledige graver 2030	-508	102	386		238	568	
Påkrevet antall ledige graver (3% av folketallet) 2030	413		291		16	720	
Behov for gravplasser i 2030	921	-102	-95		-222	-502	

Konklusjon

Tabellen viser at det vil være behov for etablering av 502 nye gravplasser i Vestby kommune i 2030 for å dekke kravet om 3% ledig kapasitet og dekke for antall personer som dør mellom 2018 og 2030.

Gravplassene ved Hvitsten, Strømbråten, Såner og Garder vil ha tilstrekkelig kapasitet til dekke både antall døde i perioden 2018-2030 og kravet om 3% ledig graver av folketallet. Mange bosatt i Son vil nok ønske seg Strømbråten som sin kirkegård som gravplass.

¹ For beregning av ledige gravplasser så brukes kun antallet om ledige ufestede gravplasser.

² Dette tallet er uten de 350 ledige gravplassene, da området må fredes i minst 40 år før området kan settes i stand til bruk.

Gravplassen ved Vestby kirke vil ha et behov for å etablere nye gravplasser de første årene. Beregning tilsier at det ikke vil være noen gravplasser igjen i år 2025 og at i 2021 ikke vil kunne dekke kravet om 3% ledig kapasitet.

Det bør fattes et vedtak om å fredningstid for området vest for Vestby kirke, slik at dette området kan settes i stand og tas i bruk til gravlegging.

Tilgjengelige områder

Ved Vestby kirke er det tre arealer som kan utnyttes innenfor reguleringsplanen for Vestby kirke- og prestegård. Område 1 er på ca. 650 kvm og ønskes utnyttet som navnet minnelund. Ved 50% av arealet vil det være gravplass til 1300 urner. Område 2 ligger vest for kirken og er i dag i bruk som driftsområde. Området er på ca 1500 kvm. Noe av området bør bli beholdt til drift. Område 3 er i dag i bruk i landbruksdrift, men er avsatt til kirkegård i reguleringsplanen. Området er på ca 2700 kvm.

Tabell 4

Areal kvm	Minnelund	50% kister	50% urner	Sum
650	1300			1300
1000		56	444	500
2700		150	1200	1350
Sum	1300	206	1644	3150

I tabellen er det lagt inn en fordeling av 50% kister og urner på område 2 og 3. Utnyttelsen på områdene er satt til 50%. Mest sannsynlig vil det være mulig å øke utnyttelsen noe, da det er et gravfelt som er tilknyttet eksisterende gravplasser.

2.3.5 Folkehelse/levetår

Folkehelse handler om befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning. Folkehelsearbeidet i kommunen handler om å:

- fremme befolkningens helse, trivsel, samt gode sosiale og miljømessige forhold
- redusere risiko for sykdom og skade
- utjevne sosiale helseforskjeller

Folkehelsearbeidet skiller seg fra det forebyggende arbeid blant annet ved at det gjelder hele befolkningen, eller undergrupper av denne, og ikke tiltak rettet mot enkeltindividet. Arbeidet er sektorovergripende og inngår i alle kommunens resultatområder.

For å sette et bredere fokus på kommunens folkehelsearbeid, er det nedsatt en tverrfaglig folkehelsegruppe som skal koordinere kommunens innsats på feltet og bidra til at folkehelse blir en kontinuerlig prosess i kommunens planarbeid og forvaltning.

I følge folkehelseloven skal kommuner ha oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer i kommunen. Oversikten skal identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, og være et grunnlag for gjennomføring av tiltak og beslutninger i

folkehelsearbeidet. På bakgrunn av dette, ble det i 2016 utarbeidet et oversiktsdokument som viser hvor kommunen skiller seg positivt og negativt ut. Noen av punktene hvor Vestby skiller seg positivt ut er færre overvektige 8-åringer og 15-åringer enn landet ellers, god barnehagedekning sammenlignet med Akershus og landet ellers, samt god drikkevannskvalitet, noe bedre enn landet ellers. Noen av punktene hvor Vestby skiller seg negativt ut er større frafall i videregående skole enn landet ellers, ungdom er mindre fornøyd med kulturtilbudet og lokalmiljøet sitt sammenlignet med andre follokommuner, ungdom har høyere forbruk av rus og tobakk enn landet ellers og det er høyere legemiddelbruk for diabetes 2 og hjerte og karsykdommer enn Akershus og landet ellers. Vi ser allerede en forbedring på flere av disse punktene. På tross av dette er det likevel viktig å ikke gi slipp på det arbeidet som har blitt gjort, men fortsette å jobbe med dette.

Oversiktsdokumentet vil rulleres annet hvert år. På den måten vil kommunen ha oppdatert informasjon som kan ses i sammenheng med, og danne grunnlag for, tiltak i handlingsprogrammet.

Utover dette vil Vestby ha fokus på:

- Den høye tilflyttingen som skjer i kommunen, hvor mange av de nytilflyttede har lite nettverk i lokalmiljøet.
- Den kraftige økning av eldre som vil komme. Det er viktig å tilrettelegge for bedre livskvalitet i alderdommen, som igjen kan være med på å redusere behovet for andre helsetjenester.
- Psykisk helse blant hele befolkningen. Undersøkelser viser at både, ungdom og voksne i Vestby plages med psykiske symptomer. Å legge vekt på forhold i omgivelsene som fremmer mestring, tilhørighet, deltakelse og opplevelse av mening er viktig i den sammenheng.

Med utgangspunktet i dette, er det viktig å tilrettelegge for møteplasser/arenaer som vil komme alle innbyggere til gode, og som vil bidra til å skape et attraktivt sentrum. I forbindelse med sentrumsutviklingen er det viktig med stor og bred medvirkning fra innbyggerne, som vil skape deltakelse og tilhørighet. I tillegg er det viktig å utvikle et variert boligtilbud tilpasset mennesker i ulike aldrer og livsfase. Sammensetting av størrelse og kvalitet på boligene påvirker graden av trygghet, mangfold og sosial kontakt mellom grupper og generasjoner. Ved siden av sentrum er det også viktig å skape gode og trygge nærmiljøområder i kommunen. Tilgjengelighet til marka og grøntarealer, trygge gang og sykkelveier, samt aktivitetsarenaer rundt skolene og idrettsanleggene er viktig.

2.4 Generelle føringer

2.4.1 Utvikling av Vestby sentrum som lokal stasjonsby

I tråd med regional plan for areal og transport arealstrategi A1 retningslinje R3 legges det opp til at 80 % av veksten skal skje i Vestby sentrum, som skal utvikles til en lokal stasjonsby. Vestby skal utvikles med togstasjonen som origo, og veksten skal skje innenfra og utover. For å sikre gjennomføring forskutterer kommunen opparbeidelse av infrastruktur, og som grunneier av en stor andel av fase en i sentrum kan kommunen

styre gjennomføringen ved å inngå salgssavtaler med hjemfallsrett dersom utvikling av eiendommen ikke skjer innen avtalt tid. I tillegg sikrer kommunen leierett til kommunale boliger i sentrum slik at også innbyggere uten nedbetalt boliglån kan bosette seg i sentrum. Kommunen flytter også kommunale tjenester som tidligere har vært plassert utenfor sentrum inn i sentrumskjernen, og oppføring av et kulturhus vil være en sterk bidragsyter til å skape et levende og attraktivt sentrum. Blågrønn faktor vil bli forsterket, og ulike popup-arrangement bidrar også til å skape liv i sentrum. Områderegulering for Vestby sentrum har vært en omfattende prosess og legger premissene for en god sentrumsutvikling i planperioden. I tillegg vil områderegulering av områdene i randsonen av sentrumsplanen også legge premissene for en fortsatt god sentrumsutvikling gjennom hele planperioden. Allerede regulerte områder på Sole skog er under kontinuerlig utvikling og vil også gi sitt bidrag til at Vestby sentrum får et tilstrekkelig befolkningsgrunnlag til handel, service og kulturtilbud. En ny gateplan tilrettelegger for gange, sykkel og kollektivtrafikk, mens privatbilen blir «på besøk». Parkering på terreng opptar i dag store deler av sentrumsområdet, og flyttes under bakken, og det vil frigjøre arealer til parker, torg og plasser og tettere bystruktur med aktive fasader i sentrumskjernen.

I tråd med den regionale planen for areal og transports arealstrategi A2 retningslinje R6 bør områdeplaner og reguleringsplaner i sentrumsområdet legge til grunn en områdeutnyttelse på rundt 60 – 80 %, med høyest tetthet i de mest sentrale områdene.

En avgrensning av det prioriterte vekstområdet (grønn grense) i tråd med den regionale planen for areal og transports arealstrategi A3 retningslinje R8 fastsetting av langsiktig grønn grense, og plassering av funksjoner innenfor det prioriterte vekstområdet i samsvar med regional plan for areal og transports arealstrategi A2 retningslinje R7 gangavstand til sentralt kollektivknutepunkt, samt arealstrategi A5 retningslinje R10 rett virksomhet på rett sted fastsettes i kommuneplanens arealdel ved at arbeidsplassintensive virksomheter og handel plasseres i sentrum.

Ved fastsettelsen av grønn grense er det utarbeidet et dimensjoneringsgrunnlag for boligvekst og arbeidsplassvekst i Vestby kommune i planperioden. Tallmaterialet baserer seg på forventet boligbygging fordelt over planperioden fram til 2030 slik den er lagt til grunn i kommunens befolkningsframskrivinger i 2017. Hvor rask forventet boligbygging gjennomføres, avhenger blant annet av markedssituasjonen og hvor raskt kommunen kommer i gang med gjennomføring av nødvendig infrastrukturutbygging i sentrum. Veksten i arbeidsplasser er det vanskelig å anslå. Det er ikke konkrete krav til næringsvirksomhet i områdereguleringen for sentrum annet enn avsetting av areal, det vil si at første-etasje skal være næring eller blandet bruk. Dette utgjør anslagsvis totalt 100.000 m² innenfor områdereguleringsplanen for sentrum.

Tallmaterialet bygger blant annet på areal- og reguleringsplaner, utbyggingavtaler og intervjuer med tiltakshavere. Dette er et grovt overslag som kan endre seg etter hvert som utbyggingsplaner utvikles eller forskyves.

Når det gjelder sentrumsplanen, der hovedveksten vil komme, er det i befolkningsframskrivningen fra 2017 beregnet et årlig utbyggingsvolum fram til 2030 for de to første av tre utbyggingsperioder med totalt 2300 boliger. Sole vil fortsatt få ca 30-40 nye boliger pr. år fram til 2030, og ytterligere noe utbygging etter dette. Tilsvarende på Randem/Husjordet, men her er potensialet utnyttet rundt ca år 2025. Disse områdene ligger innenfor ca. 1 km fra kollektivknutepunktet i sentrum. I sum utgjør

forventet boligbygging innenfor grønn grense 3050 boliger i planperioden. For resten av kommunen forventes det gjennom vedlikeholdsvekst i øvrige tettsteder i kommunen som Pepperstad, Hvitsten, Hølen, Son med Kolås og Brevik bygges til sammen 970 boliger i perioden. Samlet utgjør det en vekst på 4020 nye boliger i planperioden. 80 % av den samlede veksten er 3216 boliger, som gir en 20 % rest på 804 boliger fordelt på øvrige tettsteder. Vi er dermed ikke helt i mål med den forventede fordelingen av boligbyggingen. Vi ligger an til en fordeling på 76 % i sentrumsområdet og 24 % i øvrige tettsteder, selv med en reduksjon i utbyggingspotensialet i øvrige deler av kommunen i forhold til tidligere. En ytterligere reduksjon av utbyggingspotensialet ellers i kommunen og i de øvrige tettstedene må dermed til for å nå målet, da det er lite realistisk å legge til grunn at det vil skje en raskere utbygging i sentrum enn prognosene viser. Det er betydelige infrastrukturtiltak som skal utbygges i forbindelse med sentrumsutviklingen, og det er avgjørende at utbyggingen skjer innenfra og utover for å sikre at knutepunktet utvikles og etableres først og ferdigstilles først. Det er ikke gjennomførbart å grave opp hele tettstedet på samme tid.

Regional plan for areal og transport stiller samme krav til arbeidsplassutvikling som til boliger, ved at 80 % av arbeidsplassveksten skal skje i sentrum og 20 % sentralt i øvrige tettsteder som del av vedlikeholdsveksten. Det er arbeidsintensive arbeidsplasser og bedrifter med allsidig virksomhetsgrad som inngår i dimensjoneringsgrunnlaget. Mange av kommunens arbeidsplasser er knyttet til arealkrevende virksomhet som gods- og logistikk og arealkrevende virksomheter. Disse inngår ikke i dimensjoneringsgrunnlaget for arbeidsplassvekst.

Det er ingen detaljert næringsplan for områdereguleringen av sentrum, men første etasje i nye bygg skal tilrettelegges stort sett for næring i form av handel, service og kontor. Den omfattende sentrumsutbyggingen vil også kreve økt antall offentlig ansatte innen skole, barnehage, helse og annen tjenesteyting i området. Arealer for nye barnehager, ny barneskole og IKEA er medregnet innenfor grønn grense. Totalt antas at det kan skapes ca 2000 arbeidsplasser i sentrumsområdet og 600 i kommunen for øvrig, dvs 2600 til sammen. 80 % av dimensjoneringsgrunnlaget tilsvarer 2080 arbeidsplasser og 20 % tilsvarer 520 arbeidsplasser. Dette gir små avvik i forhold til antatt vekst. Det understrekes imidlertid at tallene er svært usikre. Det er imidlertid ikke rom for å utvikle nye næringsarealer i vedlikeholdsområdene i planperioden.

2.4.2 Vedlikeholdsvekst i eksisterende tettsteder

20 % av veksten i kommunen skal skje i eller i tilknytning til eksisterende tettsteder med god kollektivdekning i kommunen, jf. Regional plan for areal og transport arealstrategi A1 retningslinje R3. Kommuneplanen har restpotensiale for utbygging i Hvitsten, på Pepperstad, i Hølen, i Son og på Brevik. Det er derfor ikke lagt inn noen nye arealer for verken boliger eller næring i disse områdene i kommuneplanen, da det uutnyttede potensialet som allerede ligger inne i kommuneplanen vil komme til å utgjøre 20 % av veksten i planperioden dersom det blir utbygd i planperioden. Og med den vekstraten vi har sett de siste årene, er det lite som tyder på at disse områdene blir liggende ubebygde.

Avgjørende for å få gjennomført 80/20-fordelingen i planperioden vil være å ikke øke utbyggingspotensialet i fortettingsområdene, slik at det ikke bygges tettere enn forutsatt i framskrivingene for boligbygging og for befolkningsvekst.

I tråd med arealstrategi R4 og R5 i den regionale planen for areal og transport, er det gjort en vurdering av hvilke områder som videreføres og hvilke områder som vurderes å være i strid med arealstrategier i den regionale planen for areal og transport. Område tidligere avsatt til framtidig boligformål på Alicenborg, deler av område avsatt til framtidig boligformål på Store Brevik og område tidligere avsatt til framtidig næringsformål på Solåsen tas ut og avsettes til LNF. Disse områdene har stor verdi som nærfriluftsområder og som grønne lunger i tettbebyggelsen, og bør derfor bevares slik de ligger i dag. Området Alicenborg er gjennom reguleringsplan for Son Ytre område regulert til framtidig boligformål. Denne reguleringsplanen er fra 1986, men videreføres som regulert. Solåsen er i reguleringsplan for Solåsen fra 1991 regulert dels til forretning/kontor, og dels til allmenntilgjort formål. Også dette området vurderes å være viktig grønnstruktur i tettstedet. Også her er reguleringsplanen i strid med formålet i kommuneplanen og moden for endring. Området videreføres med næringsformål som i Kommuneplan Vestby 2014-2026. På Store Brevik foreslås deler av området som er uregulert tilbakeført til LNF, dette er også et viktig grøntområde med stier og området er en del av en større sammenhengende grønnstruktur. Vest for Store Brevikvei foreslås området som er uregulert tilbakeført til LNF og deler av området til friareal i samsvar med reguleringsplan.

2.4.3 Utenfor tettstedene

Det er i dag mange områder og enkelttomter som er avsatt til framtidig boligformål og spredt bolig i LNF, men som ikke er bebygget eller som i dag er fritidsboliger. De ubebygde områdene tas ut av kommuneplanen, i tråd med strategien om at 80 % av veksten skal skje i sentrum og den resterende 20 % av veksten skal skje i eksisterende tettsteder med kollektivdekning.

Videre er det særlig i en del av hytteområdene en utfordring med ulovlig beboelse, dette gjelder spesielt de områdene som ikke ligger i strandsonen, og som dermed er billigere og ofte mer avsides i skogsområder. Vi ligger i randsonen til Oslo med generelt lavere boligpriser her i Vestby, men det vi erfarer er at de med svakest økonomi og minst ressurser velger å bosette seg i disse hytteområdene. Manglende oppfølging av ulovlig beboelse fra kommunen over mange år har ført til at det har fått utvikle seg uheldige boområder med dårligere levekår og dårligere oppvekstvilkår for barn og unge. Dette har utviklet seg over tid i de noe avsidesliggende områdene hvor det bor en stor andel personer med behov for en rekke ulike kommunale tjenester som kommunen plikter å levere til alle som oppholder seg i kommunen og har behov for det. Framfor å transformere disse hytteområdene til framtidige boligområder i kommuneplanen som har vært strategien i tidligere kommuneplaner, må det tilrettelegges boligtilbud i sentrumsområdet for de som trenger hjelp til å skaffe seg bolig, og en strengere praksis med oppfølging av ulovlig beboelse for å unngå at stadig nye personer bosetter seg i hytteområdene.

I tråd med arealstrategi R4 og R5 i den regionale planen for areal og transport, er det gjort en vurdering av hvilke områder som videreføres og hvilke områder som vurderes å være i strid med arealstrategier i den regionale planen for areal og transport. Større områder tidligere avsatt til eksisterende og fremtidig boligformål som Grinda tas ut av kommuneplanen og tilbakeføres til LNF. Områdene Nordre Topper, Topper og Engene tilbakeføres til formål fritidsbolig for de bebygde tomtene med eksisterende

fritidsbebyggelse og LNF på de ubebygde tomtene. Eksisterende boligbebyggelse i spredte områder som i dagens kommuneplan har status framtidig boligområde i Nordre Topper og på Engene gis formål spredt boligbebyggelse i LNF. Gjenværende spredte ubebygde tomter tas ut og tilbakeføres til formål LNF. Ubebygde regulerte tomter på Berg videreføres.

3 Fokusområder

3.1 Sentrumsutvikling

Kommunen står foran en fortsatt betydelig befolkningsvekst i planperioden, og vekst er en betydelig suksessfaktor for god sentrumsutvikling. Vekst er en forutsetning for utvikling, og dette gir oss en mulighet til å bygge et attraktivt og bærekraftig sentrum i Vestby, som kan bli gjennomført innenfor en rimelig tidsperiode. Områderegulering av Vestby sentrum er vedtatt, og følges opp med detaljregulering og bygging av infrastruktur, slik at både private utbyggere og kommunen kan komme i gang med utbyggingen. Mye vil skje i løpet av planperioden, og ved at sentrum utvikles innenfra og utover sikrer vi en attraktiv og fungerende sentrumskerne uansett hvordan framdriften blir i årene framover. Områderegulering av flere områder omkring sentrumskjernen bør gjennomføres tidlig i planperioden, slik at utbygging av infrastruktur og utbyggingsrekkefølge styres av kommunen. Det er viktig å holde fast på at sentrumsutviklingen skal skje innenfra og utover også videre framover. Ny skole, barnehager, omsorgsboliger og kommunale boliger må på plass i takt med behovet, og hører også hjemme i sentrumsområdet. Blågrønn struktur i sentrum er viktig for trivsel, biologisk mangfold og overvannshåndtering, og skal prioriteres. Torg og møteplasser er også viktige elementer som sikrer gode byrom. Sentrum skal bygges for mennesker, som skal bo, arbeide, handle og oppholde seg i sentrum. Et mangfold av kulturelle tilbud og serveringstilbud er også viktige bidrag til et levende og attraktivt sentrum. En tilstrekkelig og variert boligbygging i et kompakt og trivelig sentrum er viktig for å oppnå kritisk masse for et levende, attraktivt og bærekraftig sentrumsområde, da handel, service og kulturtilbud krever et tilstrekkelig kundegrunnlag. Sentrum må altså være attraktivt både for innbyggere, besøkende og for næringslivet.

Nytt i denne kommuneplanen er begrepet grønn grense, som ble innført som et virkemiddel i den regionale planen for areal og transport i Oslo og Akershus. Begrepet grønn grense betyr kort fortalt en geografisk avgrensning av vekstområdet for de prioriterte byene og tettstedene, med unntak av områdene som er definert inn i det som kalles bybeltet i Oslo by. Innenfor den grønne grensen skal tettstedet eller byen utvikles og fortettes og vekst skal prioriteres foran vern (med unntak av kulturminnevern), og utenfor den grønne grensen skal vern prioriteres foran vekst. Det er innenfor denne grønne grensen at 80 % av veksten skal skje (90 % for kommuner med regional by). I Vestby kommune er det Vestby sentrum som er prioritert vekstområde, og det er her vi skal konsentrere veksten. Anbefalt områdeutnyttelse (totalt bruksareal i % av områdearealet) for prioriterte lokale byer og tettsteder er mellom 60-80 %, og høyest i sentrumsområder tett på kollektivknutepunkt. Dagens sentrum før utbygging i samsvar med sentrumsplanen er en områdeutnyttelse på 20 %, beregnet innenfor en radius på 500 m fra jernbanestasjonen. Potensialet for fortetting

med god bykvalitet er således stort, men vil samtidig skje raskt når man skal konsentrere en så stor andel av veksten på et så lite område.

3.2 Næringsutvikling

Vestby kommune har den høyeste næringsattraktiviteten av alle kommunene i landet de siste ti årene, i perioden 2007-2016, ifølge Regional analyse Akershus 2017, utarbeidet av Telemarksforskning på oppdrag fra Akershus fylkeskommune. Veksten i antall arbeidsplasser i næringslivet har vært på 65 % i perioden, det er 55,4 % prosentpoeng mer enn forventet vekst i denne perioden.

For å opprettholde den positive trenden må det fortsatt legges vekt på tilrettelegging for næringsutvikling i kommunen, slik at det fortsatt skaffes tilgang på lokale arbeidsplasser til den stadig økende befolkningen i kommunen. God tilrettelegging for et variert og bærekraftig næringsliv begrenser behovet for arbeidspendling, og bidrar til å redusere personbiltrafikken og er dermed et viktig klimatiltak, samtidig som det begrenser presset på jernbanen som ser ut til å forbli underdimensjonert fram til nærmere slutten av planperioden. Arbeidsplasser og næringsliv er også viktige elementer i et levende og bærekraftig lokalsamfunn, i tillegg til at vi har et av de viktigste regionale næringsområdene i hovedstadsregionen liggende her. Tilgangen på egnede arealer med nærhet til de sentrale transportkorridorene både i regionen og langs import/eksportkorridoren mot Sverige og Europa er begrenset i rimelig nærhet til hovedstaden, og Vestbys beliggenhet er svært godt egnet.

80 % av alt stykkgoods som importeres til Norge går enten til eller gjennom Osloregionen. Nasjonale myndigheter er fortsatt langt fra å nå sine mål om overføring av godstransport fra vei til sjø og bane, og en videre utvikling av jernbanen for å kunne ta større godsmengder er derfor helt avgjørende. Utvikling av en framtidig intermodal godsterminal for gods på jernbane utviklet sammen med en ny avkjøring fra E6 direkte til terminalen og næringsområdet vil være av stor betydning for å få gjennomført dette. Da den statlige utredningen for terminalstruktur stadig utsettes, har det ikke vært mulig å ta høyde for hvilken løsning som blir anbefalt i den sammenheng, men en intermodal godsterminal knyttet til næringsområdet, jernbanen og til E6 må komme. En slik terminal vil ikke være til erstatning for Alnabruterminalen i Oslo, men en satellitt-terminal i tillegg til Alnabru. Nærheten til Moss havn muliggjør også en kobling til sjøtransport både for import/eksport og for nasjonal og regional godstransport.

Utviklingen av næringsområdet på Dehli/Vestby næringspark øst som en næringsklynge for gods- og logistikkvirksomhet og produksjonsbedrifter videreutvikles i planperioden, i samsvar med regional plan for areal og transports arealstrategi A6 retningslinje R12 hvor området er et av de utpekte terminalområder og regionale næringsområder for gods og logistikk.

Utvikling av Vestby sentrum, IKEA og videre utvikling av Dehli skog og Vestby næringspark øst vil sikre fortsatt vekst i verdiskaping og arbeidsplasser i kommunen i planperioden innenfor privat sektor.

Plassering av kommunale tjenester i Vestby sentrum bidrar til utvikling av et attraktivt og bærekraftig sentrum med god tilgjengelighet for alle, og med minst mulig behov for

biltransport, og er i samsvar med regional plan for areal og transport retningslinje R10 om rett virksomhet på rett sted, og arealstrategi A2 flerfunksjonalitet i sentrum.

3.3 Landbruk, natur- og kulturmiljø

3.3.1 Jordvern, kulturlandskap og kulturminner

Framfor å rullere gjeldende kommunedelplan for landbruk, gjøres temaet nå til en del av kommuneplanen. Hensikten med dette er for å gjøre temaet mer tilgjengelig og synlig, i tillegg til bedre samordning og sammenheng i planleggingen. Kommunedelplan for kulturminner og kommunedelplan for friluftsliv følges også opp i kommuneplanen, og noen hovedelementer fra disse planene gis juridisk virkning gjennom arealdelens kart og bestemmelser.

3.3.1.1 Kulturmiljøer, kulturlandskap og kulturminner

Hovedmål:

Kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap skal forvaltes med tanke på en bærekraftig utvikling, og utvalgte kulturminner og kulturmiljøer skal bevares som dokumentasjon av fortida og som ressurs for framtida.

Strategi: Gjeldende reguleringsplaner for bevaringsområdene skal revideres. Kulturminneplanen skal ved neste revidering også omfatte arkeologiske kulturminner.

Kulturmiljøer - bevaringsområder

Bevaringsområdene Hvitsten, Hølen og Son er vektet som svært viktige, ikke bare i lokal sammenheng men også regional og nasjonal. Det er viktig å bevare alle objektene innenfor bevaringsområdene, selv om flere av dem er vurdert med middels og stor verdi i kulturminneplanen, fordi de samlet sett innehar en betydelig del av de kvalitetene som gjør områdene bevaringsverdige. For å bevare kulturmiljøene som helhet må kulturhistoriske og landskapsmessige verdier også sikres. Miljøet bygningene er en del av, som rommene mellom husene med gater, stier og åpne plasser, samt topografi og vegetasjon, må også opprettholdes. På den måten kan historisk lesbarhet bevares. Bevaringsområdenes avgrensning har blitt vurdert på nytt og spesielt viktige kulturhistoriske strøk innenfor bevaringsområdene er definert.

Kulturlandskap

Erikstadbygda, Vestby kirkested samt Revhaug, Garder, Såner kirke med omgivelser og Såna er kulturlandskap av svært stor verdi. Galbybygda, Emmerstad – Krokstrand, Kjøvangeren – Sonsåsen, og Ødemørk er kulturlandskap av stor verdi. Kulturlandskapet forteller om samspillet mellom naturgrunnlag og menneskers aktivitet og bruk og avspeiler derfor områdets naturvilkår, samfunnsforhold og historie. Kulturlandskapet er også viktige friluftsområder.

Kulturlandskapskvalitetene skal bevares og utvikles ved tilrettelegging for aktivt landbruk der hensynet til miljø, klima og kulturminner vektlegges.

Kulturminner

Kulturminner er en del av omgivelsene våre. Som kunnskapskilde er kulturminnene viktig grunnlag for vår tolkning og forståelse av fortida. De forteller om den historiske utviklinga i området, om kontinuitet og forandringer. Kulturminner kan skape tilhørighet, engasjement og nærhet til fortida. De kan være identitetsskapende og bidra til å gi steder særpreg og karakter. I en tid med rask utvikling er det viktig å ta vare på det som utgjør Vestbys historie, det som er spesielt med denne kommunen og som skaper vår felles identitet og tilhørighet. I tillegg til det lokale behovet for å ivareta kulturminner og kulturmiljøer, er det også et nasjonalt mål å stoppe frafallet og tapet av viktige kulturminner, samt å forvalte og ta vare på kulturminnene som bruksressurser, og som grunnlag for opplevelser, kunnskap og verdiskaping.

Kommunedelplan for kulturminner ble vedtatt av kommunestyret 24.4.2017. Kulturminneplanen inneholder en oversikt over kjente kulturminner som allerede er registrert, samt en verdivurdering av disse. Bevaringsområdene Hvitsten, Hølen og Son har fått en sentral plass. Utvalgte bygninger i Garder og i Vestby sentrum er også verdivurdert. Videre inneholder planen en oversikt over viktige kulturlandskap, krigsminner, samt andre enkeltminner. Planen består også av en handlingsdel med oversikt over tiltak som kan gjøres i årene framover.

3.3.1.2 Jordvern

Vestby har verdifull dyrka jord og gunstig klima for matproduksjon. De største sammenhengende jordbruksarealene i Vestby ligger i Garder og i Galby-grenda mot grensa til Frogn (kalt «feitbygda»). Det er også betydelige jordbruksområder i Såner/Hølen og i området rundt Vestby sentrum, spesielt sør og vest for sentrumsområdet. Erikstadbygda er et område med et spesielt og variert kulturlandskap.

Tabell 5: Arealene i Vestby, dekar og % (NIBIO, AR5 2016)

	dekar	%
Dyrka jord	34 900	26,2
Beite	650	0,5
Produktiv skog	75 826	56,7
Uproduktiv skog	3 996	3,0
Myr	122	0,1
Annen fastmark	7 620	5,7
Bebyggd	8 095	6,1
Samferdsel	2 067	1,5
Sum land	133 305	
Ferskvann	320	

Noe over 26 % av arealet i kommunen er fulldyrka jord, ca 57 % er produktiv skog, til sammen over 80 % av kommunen er dermed produktive landbruksarealer. Det er ca 80 aktive landbruksforetak i Vestby. Antallet går nedover år for år, for 10 år siden var det ca 110 aktive bruk. Det er imidlertid mange flere landbrukseiendommer, i alt er det 327 registrerte landbrukseiendommer med dyrka jord (273 med over 5 dekar) eller

produktiv skog (247 med over 25 dekar). Dyrka jord på disse eiendommene er leid bort, vesentlig til korndyrking og noe gras til forproduksjon. 89 % av jordbruksarealet er kornareal, 10 % gras. Det er ubetydelig areal med grønnsaker, frukt og bær i Vestby. Det er få husdyrbruk i kommunen, ca 20 bruk med hest, 3 melkebruk, 3 med kjøttproduksjons på storfe, 5 med sau, 5 med gris og 5 med verpehøner.

Tabell 6: Arealfordeling av jordbruksvekster i Vestby (Landbruksdirektoratet 2016)

	korn	gras	potet	grønnsaker	bær
Antall bruk	65	26	3	1	1
Antall dekar	30 670	3 613	25	6	15

Strategi:

- Jordvern skal ha stor vekt i arealforvaltningen med en 0-visjon for omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til annet formål etter prinsippene i den regionale planen for areal og transport i Oslo og Akershus. Det vil si at det innenfor områdene utpekt som vekstområder kan vekst gå foran vern, mens det i alle andre områder er vern foran vekst.
- Der det ikke kan unngås å ta dyrka jord til annet formål, som for eksempel sentrumsutvikling, utvikling av det regionale næringsområdet på Dehli/Vestby næringspark øst og større utbygginger av infrastruktur som jernbane og lignende, settes krav om reguleringsplan med jordvernplan. En jordvernplan kan innebære enten flytting av jorda til et annet areal som istandsettes for jordbruk, jordforbedring av eksisterende dyrket mark med dårlig kvalitet eller jordforbedring og nydyrking av dyrkbar mark av lav kvalitet.
- Nødvendige bygg og anlegg for landbruk skal fortrinnsvis legges på ikke dyrkbar grunn.

Landbrukets samfunnsverdi

Landbruket har stor betydning nasjonalt ved produksjon av mat og trevirke. Vestby har spesielt gode forutsetninger for dyrking av matkorn, grønnsaker og bær. Kommunen vil støtte og legge til rette for utvikling i disse produksjonene.

Lokalt har landbruket stor verdi som tilbyder av kortreist mat, grønne tjenester, grønn omsorg og opplevelser. I Vestby skal det tilrettelegges for at landbruket i kommunen skal kunne utvikle slike tilbud, basert på lokale ressurser.

3.3.2 Marka, naturmangfold og friluftsliv

Kommunens overordnede mål for friluftsliv, idrett og fysisk aktivitet er at «Alle innbyggere i Vestby kommune skal gis gode muligheter til å drive fysisk aktivitet i sitt nærmiljø»

Friluftslivsaktiviteter er et lavterskeltilbud, og naturen er noe alle kan bruke. En enkel tur til fots krever lite utstyr og innsats, men gir gode helseeffekter. Friluftslivet gir enn mulighet til å være fysisk aktiv, gratis opplevelser og god folkehelse. Muligheten til å være fysisk aktivt i sitt nærområde er en av de enkleste måtene å oppnå en helseeffekt

på. I Vestby er det muligheter for blant annet fotturer, sykling, ski og andre vinteraktivitet, ridning, jakt og fiske og båtliv.

Kommunen har utarbeidet en kommunedelplan for friluftsliv som ble vedtatt 09.10.2017. Kommunedelplanen gir en oversikt over mulige friluftaktiviteter og turmuligheter i tilknytning til de fem tettstedene i kommunen.

Gjennom arbeidet med kommunedelplanen for friluftsliv har det blitt gjennomført en kartlegging og verdsetting av friluftsområdene i kommunen. Kartleggingen resulterte i 119 områder, hvor 62 områder ble klassifisert som svært viktige friluftsområder. Vestby kommune har også 13 statlig sikrede friluftsområder. Alle de statlige sikrede områdene ligger langs kysten. Oversikt over kommunens friluftsområder og verdivurdering av disse er et viktig verktøy som blant annet gir et godt vurderingsgrunnlag i kommunens saksbehandling.

Kommunestyret har avsatt 300 000 kr årlig til friluftstiltak. Tiltakene skal stimulerer lag og organisasjoner til å iverksette tiltak innen friluftsliv, som vil være til beste for allmenheten.

3.4 Klima og energi, klimatilpasning og samfunnsikkerhet og beredskap

3.4.1 Klima og energi

Hovedmål:

Vestby kommune skal bidra til å nå nasjonale og regionale klimamål for å redusere klimagassutslipp og energiforbruk, i egen virksomhet og i kommunen som helhet, samt være forberedt på de utfordringene et endret klima vil medføre. I 2050 skal Vestby være et lavutslippssamfunn og innen 2030 skal klimagassutslippene være redusert med minst 40 prosent.

Kommunedelplan for Klima og energi ble vedtatt 12.2.2018. Hovedmålet er fastsatt i kommunedelplanen, og planen følges opp med tiltak gjennom handlingsdelen som rulleres hvert år. Kommunen skal få utarbeidet statistikk som viser konkret hvilke utslippsreduksjoner som er nødvendig for å oppnå målet om 40 % reduksjon innen 2030. Dette vil gi kommunen flere konkrete tall og et bedre grunnlag for å sette nye mål eller foreta justeringer. Kommunestyret har vedtatt at kommunedelplanen skal rulleres igjen våren 2020.

Kommunefordelte utslippstall er en analyse med noe lavere sikkerhet i tallene enn SSBs tall på fylkesnivå. Tallene for Vestby kommune viser at det ble sluppet ut omtrent 90 000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2015. Selv om det ikke finnes sikre tall for de senere år, er det sannsynlig å anta at kommunen fortsatt befinner seg på omtrent samme nivå. Veitrafikk, inkludert både tunge og lette kjøretøy, stod for nærmere 80 % av utslippene. Den store andelen kan blant annet forklares med stor trafikk på E6 som går tvers gjennom kommunen. Klimagassutslipp fra jordbruket står for den nest største andelen med 4000 tonn, mens dieseldrevne motorredskaper, avløp og avfall unntatt deponi, samt oppvarming i andre næringer og husholdninger har et utslipp på mellom 0,34 og 0,72 tusen tonn.

Vestbys klimapåvirkning omfatter både lokale klimagassutslipp i Vestby (direkte utslipp) og utslipp som også påvirker andre steder i verden (indirekte utslipp). Utslipp knyttet til transport, stasjonær forbrenning, jordbruk, og dieseldrevne motorredskaper utgjør den største andelen av de lokale klimagassutslippene i Vestby.

Delmål for kommunens egen virksomhet er å være et forbilde for innbyggere og andre virksomheter når det gjelder å redusere energiforbruk og klimagassutslipp. Klimahensyn skal veie tungt i alle beslutninger som tas.

Gjennom sin areal- og transportplanlegging skal kommunen sørge for at avstanden mellom bolig, servicetilbud og arbeidsplasser skal reduseres. Fremtidig trafikkvekst skal tas med gange, sykkel og kollektivtrafikk. CO₂-utslipp fra biltrafikken skal reduseres. Det viktigste virkemiddelet for å oppnå målet er å utvikle Vestby sentrum til en lokal stasjonsby og sørge for at 80 % av veksten skjer her. Det utarbeides en sykkelstrategi for hele kommunen for å se på hvilke tiltak som kan gjøres for å legge bedre til rette for valg av sykkel som transportmiddel.

Kommunen skal være en aktiv eier i MOVAR for å bidra til en reduksjon av avfallsmengden og bedre håndtering av avfall i kommunen.

Videre skal kommunen bidra til at jord- og skogbruket i kommunen kan opprettholde og utvikle produksjonen av mat, dyrefor og trevirke med bærekraftige og klimavennlige driftsmetoder.

Vestby kommune skal tilrettelegge for ønskede handlingsmønstre og bevisstgjøre innbyggere når det gjelder klimavennlige løsninger. Kommunen har få virkemidler når det gjelder energieffektivisering og reduksjon av klimagassutslipp i eksisterende bygg og boliger som ikke eies av kommunen. Informasjon, veiledning og holdningsskapende arbeid ut mot kommunens innbyggere er i den sammenhengen svært viktig, og kommunen skal ha informere om dette på egne nettsider.

Kommunen skal årlig utarbeide klimaprosjekter som kan realiseres gjennom støtte fra Klimasats eller lignende støtteordninger. Videre skal kommunen videreføre ordningen med grønt flagg og miljøfyrårnsertifisering.

3.4.2 Klimatilpasning og overvannshåndtering

Hovedmål:

Forebygge skader, utnytte overvannet som en ressurs og styrke biologisk mangfold i bebygde områder.

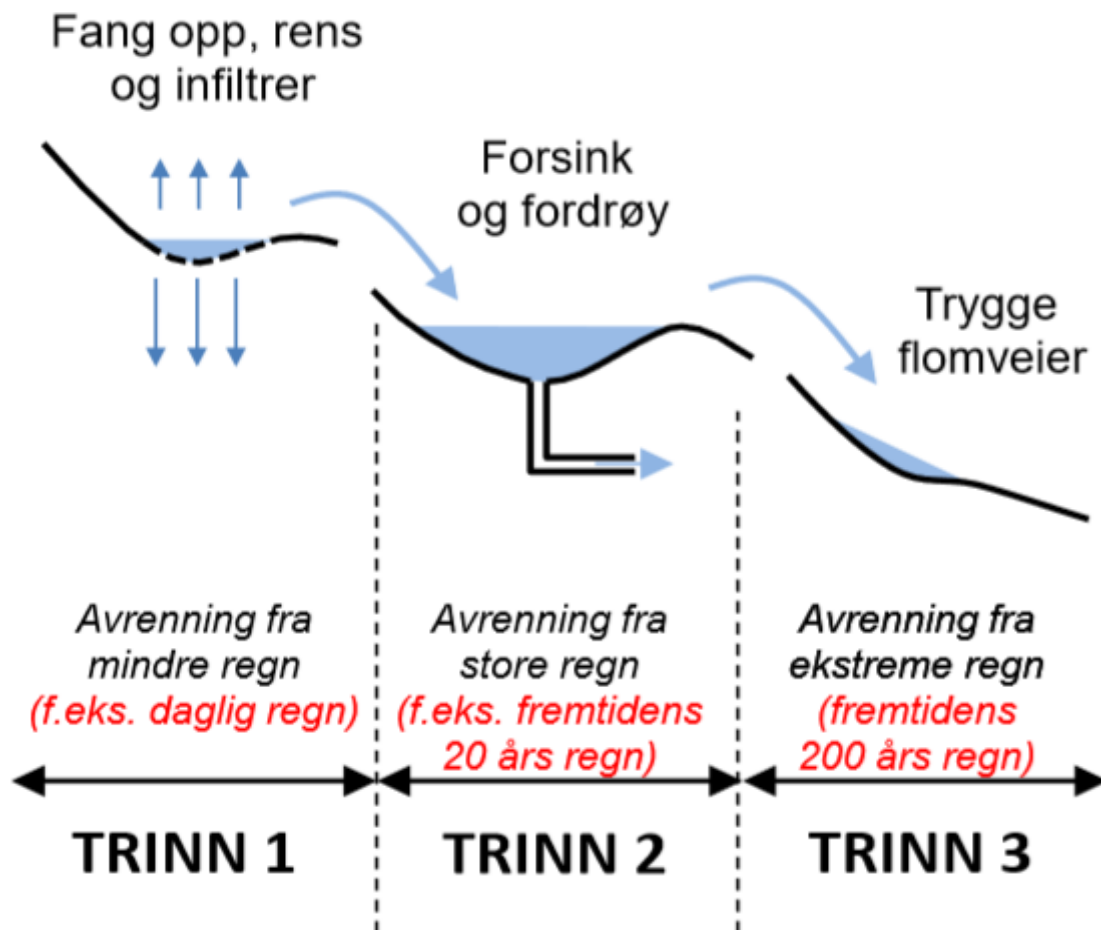
Kommunen må være forberedt på å kunne håndtere uforutsette og uønskede hendelser som følger av forventede klimaendringer de neste 100 årene.

Lokal overvannshåndtering reduserer flombelastningen til vassdrag gjennom å utjevne tilrenning fra bebygde områder, og det reduserer forurensingstilførselen til vassdragene våre. Lokal overvannshåndtering frigjør også kapasitet i ledningsnettet og reduserer tilrenningen til renseanlegg, hvor det primært bør prioriteres å ta imot avløpsvann. Belastningen på vassdrag og risikoen for flomskader reduseres med gode overvannsløsninger, og kostnaden ved løsninger for lokal overvannshåndtering som

infiltrasjon og åpne vannveier og dammer er heller ikke høyere enn tradisjonelle løsninger. Vann i byområder gir også en rekke tilleggsverdier som liv, trivsel, rekreasjon og økt biologisk mangfold.

Overvann skal fanges opp, infiltreres og fordrøyes, samtidig som flomveier skal sikres. Strategi for håndtering av overvann kan illustreres slik:

Illustrasjon 1 (Kim Paus, Asplan Viak):

Det inntas bestemmelse om overvannshåndtering i kommuneplanens arealdel, og veileder for overvannshåndtering i Morsa benyttes som veileder for overvannshåndtering i Vestby kommune.

Som følge av havnivåstigning og økt ekstremvær med oftere hendelser med stormflo, er det behov for å forhindre at nye tiltak langs sjøen etableres på en slik måte at det vil oppstå skader eller betydelig fare for skader som følge av havnivåstigning og samtidig stormflo.

Tabell 7. Stormflotall for Vestby kommune ved ulike returnivå, inkludert klimapåslag er angitt i midterste kolonne. Tallene bør rundes opp til nærmeste 10 cm før bruk, jf. tredje kolonne. Bølgepåvirkning er ikke inkludert i tallene. (Rambøll 2018)

Anbefalte tall fra DSB	Høyder over NN2000	Rundet opp

1000-års returnivå for stormflo (sikkerhetsklasse 3 i TEK17) med klimapåslag (ref. DSB)	233 cm	240 cm
200-års returnivå for stormflo (sikkerhetsklasse 2 i TEK17) med klimapåslag (ref. DSB)	215 cm	220 cm
20-års returnivå for stormflo (sikkerhetsklasse 1 i TEK17) med klimapåslag (ref. DSB)	188 cm	190 cm

Byggverk skal plasseres, dimensjoneres eller sikres mot stormflo slik at største nominelle årlige sannsynlighet i tabellen ikke overskrides. Eksempler på sikringstiltak som kan redusere sannsynligheten og/eller konsekvensen av en oversvømmelse er å heve byggegrunnen til flomsikkert nivå, bygge uten kjeller, bygge vanntett garasjelegg eller bygge flomvoller eller andre konstruksjoner som holder vannet unna bebyggelsen. Elektriske installasjoner bør løftes over stormflonivå, og byggverk må fundamenteres slik at de tåler stormflo (Rambøll 2018).

Tabell 8. Sikkerhetsklasser for byggverk i flomutsatte områder (TEK17). Gjentaksintervallet = største nominelle årlige sannsynlighet. (Rambøll 2018)

Sikkerhetsklasse for flom	Konsekvens	Største nominelle årlige sannsynlighet
F1	Liten	1/20
F2	Middels	1/200
F3	Stor	1/1000

Hvilken sikkerhetsklasse et byggverk tilhører er avhengig av konsekvensene ved en oversvømmelse, som igjen avhenger av byggverkets funksjon og kostnadene ved skader. For noen tiltak hvor konsekvensen er særlig stor, skal byggverk ikke plasseres i stormfloutsatt område, så som bygg av nasjonal eller regional betydning for beredskap og krisehåndtering og byggverk for virksomheter omfattet av storulykkeforskriften. DSB har gjort beregninger av maksimal teoretisk vannstand langs norske kystkommuner, og beregningene viser at 100 cm over 1000-års returnivået kan antas å være stormflosikkert. Det vil for Vestby sin del si 340 cm over dagens havnivå (3,4 moh). Det gjøres likevel oppmerksom på at det i beregningene ikke er tatt høyde for samtidig elveflom eller bølger, som også kan opptre samtidig med stormflo.

GIS-analyse utført av Rambøll viser at eksisterende bebyggelse og/eller infrastruktur i Søndre Brevik, Brevikbukta, Sauholmsundet, Maritangen, Kjøvangen og Hvitsten vil bli berørt ved ekstreme stormflohendelser med vannstand på inntil 2,5 m over dagens havnivå. I tillegg vil ekstreme stormflohendelser kunne føre til at veier blir stående under vann og bli ufarbare i perioder, og forårsake problemer for trafikken og gjøre det vanskelig for nødetatene å komme fram ved ulykker. Brygger, kaikanter, båter, lokale veier, tele- og strømmnett og annen teknisk infrastruktur kan bli skadet. Videre kan bygninger, herunder bevaringsverdig bebyggelse nær sjøen, få vann i kjellere og 1.etasje og dermed få vannskader.

Å innføre bestemmelser for plassering av bebyggelse og infrastruktur nær sjøen vil bidra til å forebygge overnevnte negative konsekvenser, og vil redusere sårbarheten og bedre samfunnssikkerheten. Kravene kan medføre noe økte byggekostnader, men Vestby tettsted som prioritert vekstområde er ikke berørt av problemstillingen og de berørte områdene er i stor grad områder regulert til bevaring, hvilket betyr at de økte kostnadene derfor vil ha en liten negativ betydning for samfunnsutviklingen.

3.4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Hovedmål:

Kommunens krise- og beredskapsplaner skal til enhver tid være tilpasset organisasjonen og aktuelt trusselbilde.

Delmål:

1. Vestby kommune skal være en robust kommune med fokus på samfunnssikkerhet og lav sårbarhet. Dette skal oppnås gjennom et målrettet arbeid med fokus på å forebygge uønskede hendelser, unngå at det etableres risiki, samt redusere skadevirkningene dersom uønskede hendelser inntreffer.

2. Dimensjonen samfunnssikkerhet skal være tydelig i all kommunal planlegging.

Dette innebærer at det i alle planer skal være et element som vurderer relevante problemstillinger i forhold til samfunnssikkerhet som bidrar til en reduksjon av kommunens risiko og sårbarhet.

3. Det løpende beredskapsarbeidet skal sikre at det kommunale tjenestetilbudet er forutsigbart og velfungerende, både hva gjelder kvalitet og kvantitet, ved en eventuell krise.

Bakgrunn og hensikt:

Samfunnet har i de senere år stadig oftere vært utsatt for uønskede hendelser - både lokalt, nasjonalt og internasjonalt - som har ført til dels meget store konsekvenser, både menneskelig og materielt.

Eksempler på aktuelle hendelser er naturhendelser som jordskjelv flom og ras, terroranslag, strømbortfall, utfall av elektronisk kommunikasjon, spredning av sykdommer osv. Dette har medført et forsterket fokus på fagområdet samfunnssikkerhet og beredskap, både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Myndighetenes målsetting er at sikkerheten i samfunnet skal styrkes slik at befolkningen opplever hverdagen som trygg.

I 2010 ble kommunene pålagt en generell beredskapsplikt gjennom sivilbeskyttelsesloven. Det er likevel slik at kommunen ikke er en beredskapsstat. Den kommunale beredskapsplikten pålegger kommunene selv å ta ansvar for et systematisk, kontinuerlig og kvalitetsmessig godt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og vurdere behovet for beredskapsforberedelser. For at Vestby kommune skal være forberedt på å håndtere uønskede hendelser er det i 2016 utarbeidet en helhetlig ROS-analyse basert på 18 scenarier. Denne analysen ligger til grunn for gjeldende beredskapsplan. Denne planen er under kontinuerlig oppdatering og forbedring.

Den inneholder blant annet plan for kommunal kriseledelse. Kommunen skal i planen avklare hvem som skal gjøre hva, når og hvordan, herunder hvordan kriseledelsen skal være bemannet.

Kravet til kommunene er at arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap skal ivaretas på en slik måte at man kommer i forkant av de utfordringer som kan ramme lokalsamfunnet. Ved dette skal det sikres at det etableres en gjennomgående beredskap mot et bredt spekter av farer og ulykker. Hensikten er at samfunnet i utgangspunktet settes i stand til å møte enhver trussel, og håndtere enhver situasjon.

Kommunen vil i perioden arbeide med å videreutvikle internkontrollsystemene og tiltak i forhold til personvernforskriften. Dette er også systemer som jevnlig vil bli revidert.

Krav og forventninger til kommunens beredskapsarbeid:

Kommunen stilles ovenfor krav til sikkerhet og beredskap innen en rekke ulike områder. Dette arbeidet reguleres for en stor del av særlover, forskrifter osv. hvorav de viktigste er angitt i planen. De overordnede føringer kommer imidlertid til uttrykk i sivilbeskyttelsesloven, hvor det tydeliggjøres krav til så vel ROS-analyser som beredskapsplaner.

Videre har kommunen, i henhold til Plan og bygningsloven, et særskilt ansvar innen arealforvaltningen. Samfunnssikkerhet, folkehelse og miljø er blant de hensyn som fremheves i denne loven, som har en egen bestemmelse om hensynet til samfunnssikkerhet, og Fylkesmannens innsigelsesrett i plansaker.

Kommunen skal være forberedt på å håndtere uønskede situasjoner, samt stille tilgjengelige ressurser til rådighet for å minimere konsekvensene av en eventuell fremtidig hendelse. Landets kommuner har et totalansvar for innbyggernes trygghet og velferd uansett situasjon, og representerer således nasjonalstatens største beredskapsorganisasjon inne den sivile beredskap.

Med sivil beredskap menes det gjennomgående plan- og utviklingsarbeidet som skal utføres løpende, og som skal sikre at fredstidssamfunnet fremstår som mer robust og forberedt på å motstå en krise. Målsettingen er følgelig å sikre trygge lokalsamfunn. En rekke samfunnsfunksjoner er avhengige av komplekse tekniske systemer som lett kan skades ved så vel naturlige hendelser, som menneskelige handlinger.

Stadig økende krav til effektiv og rasjonell drift innen kommunal sektor, medfører omstrukturering innen så vel offentlig som privat sektor. Dette tilsier at det vil være nødvendig at også denne utviklingen vurderes i forhold til beskyttelse av liv og helse, miljø, materielle og kulturelle verdier, samt kommunes generelle omdømme. På samme måte kan større ulykker, miljøkatastrofer, terrorisme, naturkatastrofer og kraftig tilstrømning av flyktninger påvirke liv, helse og velferd.

3.5 Masseforvaltning

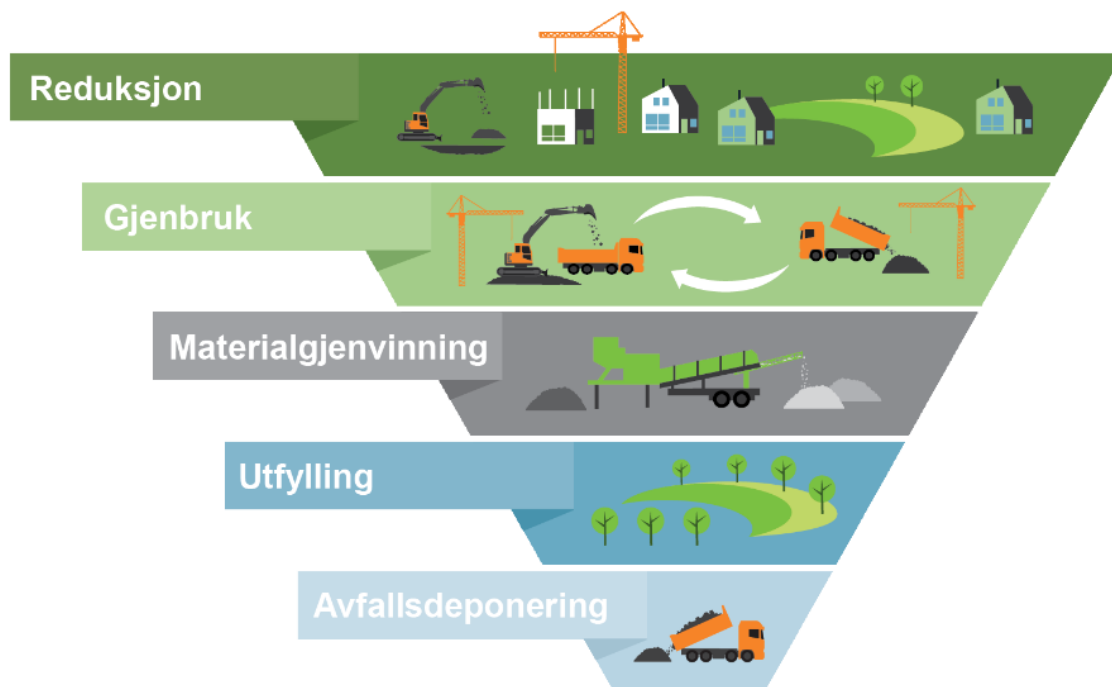
Hensikten med å ta masseforvaltning opp som et tema i kommuneplanen er at det er ønskelig med en mer helhetlig og langsiktig masseforvaltning i kommunen. For å få en slik helhetlig forvaltning er det viktig å se på forvaltning av byggeråstoffer og masseforvaltning samlet. Det er økt byggeaktivitet både i Vestby kommune og

nærliggende områder. Dette fører til et økt behov for byggeråstoff og store mengder overskuddsmasser som må håndteres forsvarlig. Både uttak av byggeråstoffer og håndtering av overskuddsmasser fører til miljø- og samfunnsbelastning som blant annet nedbygging av arealer som brukes til andre formål, støv, støy og klimagassutslipp fra transport. Regional plan for masseforvaltning i Akershus viser at transport utgjør en relativt stor del av sluttprisen til en kunde for byggeråstoffene grus og pukk. Ved transportavstand på 30-40 km kan transportkostnadene bli større enn verdien av selve byggeråstoffet. Dette er et viktig moment som må tas i betraktning ved planleggingen av forsyning av pukk og grus.

Det er viktig av overskuddsmasser håndteres på en forsvarlig måte, og det er et mål å øke gjenbruken av overskuddsmasser. Dette gjelder særlig rene, naturlige masser, men også ulike typer forurensede masser som ved riktig håndtering kan gjenbrukes i større grad enn i dag.

Planavdelingen i Vestby kommune har utarbeidet et grunnlagsdokument som tar for seg masseforvaltningen. Her blir eksisterende mottaksområder og fremtidige vurdert ut fra kriterier fra den regionale planen for Oslo og Akershus. De mest egnede områdene blir tatt med videre i kommuneplanen.

Målet for kommunen er at gjenbruk av masser skal bli en naturlig prosess for alle prosjekter som gjennomføres i kommunen. Forventninger til arealplanleggingen i Vestby kommune er at man tidlig stadier av alle prosjekter planlegger hvor overskuddsmasser kan leveres. Vestby kommune som byggherre skal aktivt arbeide for større gjenbruk av masser i egne prosjekter. I offentlige anskaffelser skal det i større grad stilles krav til gjenbruk. Avfallshierarkiet forventes å følges, hvor mest mulig av massene skal gjenbrukes eller gjenvinnes. Det vurderes som positivt at det etableres et sorteringsanlegg i kommunen.

Figur 1: Avfallspyramiden

4 Mål og utfordringer for resultatområdenes planlegging

4.1 Innledning

Kommunen har 10 resultatområder med hver sine ansvarsområder, i tillegg til kommunalt NAV og stabsfunksjoner i sentraladministrasjonen. Det er imidlertid et stadig større behov for økt planlegging og samhandling på tvers av resultatområdene, og noen slike temaer er gitt særlig fokus for flere resultatområder samlet.

4.2 Personal- og organisasjonsutvikling

Hovedmål:

Rekruttere, beholde og utvikle kompetente medarbeidere i en inkluderende og framtidsrettet organisasjon som er tilpasset de samfunnsoppgaver som til enhver tid skal ivaretas.

Legge til rette for økt kompetanse i alle ledd i organisasjonen innen felt som er sentrale i det enkelte resultatområdets virksomhet, samtidig som IKT kompetansen må styrkes. Dette vil gi konkurransefortrinn både når det gjelder å holde på og rekruttere personell. Eksempelvis er tilgangen på kvalifisert arbeidskraft til yrkene i pleie- og omsorg begrenset i forhold til et økende behov for slik arbeidskraft. Ved inngangen til planperioden arbeides det med en Digitaliseringsstrategi og en plan for innføring av velferdsteknologi. Begge tiltak som vil være med på å endre og utvikle arbeidshverdagen til de ansatte og øke kvaliteten på tjenesten for de som mottar disse.

Økt anvendelse av teknologi medvirker til effektivisering, men det er samtidig en utfordring å sørge for nødvendig kunnskapstilførsel i bruk av teknologien.

Kommune har intensivert arbeidet med å innføre en «Heltidskultur» i organisasjonen. Dette vil kreve at man endrer måten å organisere deler av arbeidet på.

Organisasjonskulturen må videreutvikles med tanke på potensialet for bedre utnyttelse av ressursene i lys av kommuneplanens visjon, hovedmål og strategier, herunder samarbeid på tvers av fag- og sektorgrensene.

Kommunen har i planperiode arbeidet aktivt med å redusere sykefraværet. Dette arbeidet vil fortsette inn i denne planperioden, og må blant annet sees i sammenheng med økte krav til kompetanse og kvalitet, digitaliseringsstrategi og arbeidet med heltidskultur.

Befolkningsøkningen sammen med kommunens sterke næringsutvikling og nye krav fra offentlige myndigheter (nytt lov og planverk, samarbeidsreform og forvaltningsreform etc.) stiller økte krav til kompetanse og økt arbeidsmengde i forvaltningen. Denne utviklingen må følges nøye opp og avspeiles i bemanningsplaner.

4.3 Felles utfordringer, mål og strategier vedrørende barn og unge

Det er flere tjenester som gir tilbud til barn og unge i kommunen. Skole, barnehage, kultur og helsetjenester er tilbud for alle barn og unge. Sammen med andre tjenester som barnevern og pedagogisk psykologisk tjeneste skal de sikre trygge oppvekst- og opplæringsvilkår. Det arbeides kontinuerlig med utvikling av tjenestene og samarbeid på tvers for å gi et helhetlig og best mulig tilbud til barn og unge og deres familier. Det overordnede målet er for å se barns læring, mestring og selvhjulpenhet i et livslangt tidsperspektiv og fokus på tidlig intervensjon. Jo tidligere innsats som rettes inn mot barn og unge, jo lettere er det å lykkes. Det er et utstrakt fokus på tilrettelegging og deltakelse i fellesskapet, samt dialog og medvirkning for å ivareta Barnekonvensjonens artikkel nr. 3 og 12 i kommunen.

Strategier for å nå målene:

- Utarbeide plan for bedre koordinerte tjenester for utsatte barn og unge, bedre samordning av tjenester og tilbud
- Utarbeide og gjennomføre kompetansehevingstiltak i den enkelte tjeneste og på tvers av tjenester for å innfri nasjonale føringer

4.4 Skole

Hovedmål:

Skolene i Vestby er lærende organisasjoner som fremmer kvalitet i skolene, godt læringsmiljø og mobbefrie skoler.

Skolen driver med opplæringen i Vestby kommune og gjennomfører de mål som vedtas politisk. Videre driver skolesjefen resultatoppfølging av skolenes opplæringstilbud, og sikrer kvaliteten på opplæringen etter opplæringsloven. Skolen har som mål å få trygge, aktive og kunnskapssøkende elever som får tilpasset undervisning, veiledning og hjelp av godt kvalifisert pedagogisk personale.

Det antas at om ti år er 50% av dagens jobber borte. Vi vet ikke hva de erstattes med. Arbeidet med å fornye Kunnskapsløftet er i gang. Målet er å styrke utviklingen av elevenes dybdelæring og forståelse. Verdigrunlaget skal løftes fram i læreplanene, og elevene skal blant annet jobbe tverrfaglig med demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring.

Dagens fag skal beholdes, men innholdet skal fornyes. Kritisk tenkning og refleksjon vil bli en viktig del av hva elevene skal lære i skolen. I tillegg skal de praktiske og estetiske fagene styrkes. Det er et ønske om mer kreativitet i skolen og at elevene skal lære på nye måter. Arbeidet med nye læreplaner skal bygge videre på Kunnskapsløftet.

Elevene skal lære å lære og bygge kompetanse over tid. Dybdelæring betyr at elevene gradvis utvikler sin forståelse av begreper og sammenhenger. Dette innebærer at de ser hvordan enkeltdeler av det de lærer i ett fag kan utgjøre en helhet, og hvordan dette kan overføres til andre fag og sammenhenger. Dybdelæring dreier seg om kvaliteten på læringsprosessen og elevenes læringsutbytte. All læring bør ses i en større sammenheng og elevene må utvikle både bredde og dybde for å få en helhetlig forståelse av et fag eller et fagfelt.

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Føler elevene seg utrygge, kan det hemme læring. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs.

Elevmedvirkning må prege skolens praksis. Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag. Elever tenker, erfarer og lærer i samspill med andre gjennom læringsprosesser, kommunikasjon og samarbeid. Skolen skal lære elevene å utvise dømmekraft når de ytrer seg om andre, og sørge for at de lærer å samhandle på forsvarlig vis i ulike sammenhenger.

4.5 Barnehage

Hovedmål:

Barnehagen skal bidra til omsorg, lek og læring i et inkluderende miljø ut fra barns ulike forutsetninger.

Målet er en trygg barnehage med kvalifiserte og omsorgsfulle voksne, en barnehage der barna kan leke og lære.

Personalet og deres kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, danning og læring. Barnehagen skal legge et godt grunnlag for videre utvikling og læring.

Barnehagene skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagene skal fremme trivsel og god psykisk helse, forebygge mobbing og krenkelser, mangfold, sosial utjamning og gjensidig respekt.

Da om lag 94 % av alle barn i alderen 1 – 5 år går i barnehage, spiller barnehagene en viktig rolle for oppvekstmiljøet til barna i aldersgruppen. Barnehagene kan gjøre en innsats her med tanke på folkehelse og livskvalitet for aktuell aldersgruppe. Forhold knyttet til barnehager har ikke bare betydning for barnas trivsel og helse, indirekte påvirker det også barnets foreldre/foresatte som en sosial arena/treffpunkt for disse foreldre. Det er også viktig å bruke barnehagene som en arena der folkehelseperspektivet kan brukes til blant annet å motvirke mekanismer for utstøting, dårlige kostvaner og stimulere til interesse for friluftsliv.

Det er viktig at barn med hjelpebehov fanges opp tidlig. I Vestby er det vekst i behovet for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagealder. Det utfordrer ressursene i dag, men i et langtidsperspektiv kan tidlig innsats gi økt livskvalitet og redusere hjelpebehovet senere i livet.

Både private og kommunale barnehager finansieres av kommunen. Kommunale barnehager skal ha kostnadseffektiv drift.

Nær 1150 barn benytter plass i elleve private barnehager, en familiebarnehage og åtte kommunale barnehager. Barnehageloven gir barn rett til plass når det søkes ved hovedopptak og barnet fyller ett år som er født innen utgangen av november det året det blir søkt om barnehageplass. Vestby kommune har et hovedopptak og løpende opptak når der er ledig plass. Vestby kommune har full barnehagedekning etter barnehageloven. Etterspørselen etter barnehageplass er for barn mellom 10 måneder og 5 år, og varierer med uttak av kontantstøtte. Ikke alle foreldre får oppfylt sine ønsker om barnehageplass nær boligen eller arbeidsplassen.

I takt med befolkningsutviklingen må kapasiteten vurderes fortløpende. Slik befolkningsframskrivingene er per januar 2018 vil Vestby kommune ha behov for ca 400 nye barnehageplasser de neste åtte årene. Dersom Vestby kommune ønsker å bestemme en definisjon som er bedre enn barnehageloven med hensyn til rett til plass, vil dette framskynde behovet for barnehageplasser.

Behovet for barnehagetomter må vurderes i forbindelse med det løpende reguleringsarbeid.

Strategier for å nå målene:

- Utarbeide barnehagebehovsplan
- Revidere og oppdatere kompetanseutviklingsplan

4.6 Helse og barnevern

Hovedmål:

Styrke barn og unges oppvekstvilkår generelt og individuelt i samarbeid med andre.

Resultatområde Helse og barnevern har ansvaret for forebyggende helsetjeneste med helsestasjon- og skolehelsetjeneste, jordmortjeneste, legetjeneste og barneverntjeneste, i tillegg til næringsmiddeltilsyn og medisinsk nødmeldingstjeneste.

Helsetjenester for barn og unge vektlegger både fysisk, psykisk og sosial helse med tiltak som styrker kompetansen til barn og foresatte til å kunne ta vare på egen helse, forebygger utvikling av sykdom, skader og vansker og fremmer folkehelse. Behovet for bistand til barn og unge med ulike og sammensatte vansker har økt, og det satses på å arbeide forebyggende for å sikre tidlig innsats både i alder og i problemutvikling. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle bedre tverrfaglig samarbeid, samt heve og utnytte kompetansen i kommunen best mulig. Et tverrfaglig nettverk for bedre samhandling er etablert i kommunen for å bidra med gode rutiner på systemnivå.

For å hindre omsorgssvikt og bryte dysfunksjonelle mønstre, er det avgjørende å gi hjelp tidlig. For å gi tidlig innsats bruker helsetjenester metoder for kartlegging og bidrar med støttesamtaler allerede under svangerskapet. Barneverntjenesten har opplæring av barnehage og skoleansatte i å kunne oppdage behov hos barn og oppdage omsorgssvikt.

Kommunen har et forebyggende team som arbeider på lavterskel nivå med barn og deres familier på barneskolene og det gis veiledningstilbud til foreldre i kommunen.

En økende forekomst av psykososiale og livstilrelaterte utfordringer legger beslag på mye ressurser, og vi ser en tendens der de familiene som trenger bistand, trenger det i økende grad og fra flere hold. Dette krever utstrakt tverrfaglig innsats for å lykkes. Det tverrfaglige samarbeidet er regulert i samarbeidsavtaler, som berører både systemnivået og individnivået. Samhandlingsreformen gir et økt ansvar til kommunene, og fra 2020 er det lovpålagt med psykologkompetanse. Hovedmålet med ordningen er å styrke kvaliteten innen psykisk helse og rus, vold og traumefeltet.

Vestby kommune er en av landets hurtig voksende kommuner, og vi har stor tilstrømming av barnefamilier. Mange av disse har lite nettverk, spesielt flyktningfamiliene som bosettes. Manglende nettverk har stor betydning for trivsel og helse, og vi ser dette som en viktig utfordring ikke bare i vår tjeneste. Ungdom i kommunen er mindre fornøyd med lokalmiljøet enn ellers i landet, og en bør skape gode for møteplasser for ungdom, som innebærer andre elementer enn idrett.

Fysisk inaktivitet og overvekt var et økende problem blant barn og unge. Folkehelseprofilen 2017 viser til at andelen med overvekt og fedme blant 17 åringer i Vestby nå er lavere enn landsgjennomsnittet. Kommunen følger opp anbefalinger fra Helsedirektoratet når det gjelder barn som er undervektige eller har overvekt/fedme.

Kommunen arbeider etter nasjonale føringer når det gjelder barneverntjenester. Det pågår en barnevernsreform som skal gi mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Målet med reformen er å styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. Det skal gis et økt økonomisk handlingsrom til kommunene slik at hver kommune kan bygge opp gode lokale tilbud til familier som trenger tett oppfølging. Dette innebærer for Vestby et fortsatt fokus på gode forebyggende tjenester, og videre oppbygging av et kommunalt tiltaksapparat når det gjelder barneverntjenester til innbyggerne. Kompetanseheving blir sentral i årene framover, da kommunen vil få et større ansvar for spesialiserte tjenester til innbyggerne.

Kommunen har ansvar for fastlegeordningen og legevakt, som gir allmennlegetjenester til hele befolkningen. Legevakt på dagtid (08-16) driftes og dekkes med interne avtaler mellom kommunens 4 av 5 legekantor. Legevaktstjenester utover legekantorenes åpningstid dekkes gjennom en interkommunal avtale med Moss kommune. Det er i tillegg en interkommunal avtale om bruk av KAD tjenester (kommunal akutt døgnpost) og miljørettet helsevern med Moss kommune.

Med tanke på beredskap og smittevern er det av utarbeidet egne tiltaksplaner. Antall fastlegehjemler bør økes i takt med befolkningsvekst, slik at listelengde er i tråd med statlige retningslinjer med ønsket ansatt per fastlege og deres mulighet for oppfølging av hver enkelt pasient.

Vestby har overgang til sykehuset Østfold i 2018 og må i årene framover lage gode samhandlingsrutiner mellom de ulike tjenestene i kommunen og sykehuset, til det beste for innbyggerne.

4.7 Kultur

Hovedmål:

Fremme kulturelt mangfold, personlig livskvalitet, god folkehelse og legge til rette for tilgang til et rikt og inkluderende kulturtilbud. Kultur for alle – hele livet!

Kultur skaper grunnlag for møter mellom folk, felles opplevelser, deltakelse og aktivitet. Kultur har innvirkning, enten direkte eller indirekte, på næringsutvikling, identitet og tilhørighet, samtidig som kulturfeltet kan bidra til integrering og inkludering, gi bedre folkehelse og økt lærings- og mestringsfølelse. I den sammenheng bør kommunen, som sentral premissleverandør, tilrettelegge for et mangfoldig og inkluderende kulturliv. Kultur er samfunn, folkehelse og livskvalitet. Prognosene for befolkningsveksten i kommunen betyr at man også på kulturområdet bør øke ressursinnsatsen; folk skal ikke bare bo, gå på skole eller drive med idrett. Innbyggerne skal også tilbys et levende og inkluderende kulturliv som gjenspeiler det kulturelle mangfoldet i samfunnet. Folkehelsearbeidet står sentralt innenfor disse områdene ikke minst da kultur også har en koordinerende rolle for dette arbeidet.

Vestby kommune legger med dette til grunn et kultursyn som ser på kulturområdet som en ressurs for samfunnsbygging, identitetsbygging, personlig utvikling, og opplevelse. Tilnærmingen innebærer at kultur er for alle, uavhengig av etnisk opprinnelse, alder, sosioøkonomisk-/kulturell status, kjønn eller funksjonsfriskhet. Kultur for alle – hele livet!

Kulturfeltet har vært relatert til andre samfunnsområder; Kultur- og helse, Kultur- og næring, Kultur- og stedsutvikling mv. Effekten av kultur har vært fokusområdet og ikke kulturfeltet som eget samfunnsområde. Effekten av kultur på andre samfunnsområder har i større eller mindre grad blitt dokumentert, men det er viktig for kulturfeltet å få anledning til å fungere på egne premisser – først da blir effekten på de andre samfunnsområdene synlige.

Kulturens egenverdi kommer til uttrykk for den enkelte når den oppleves, ved at mennesker møtes på kulturelle og sosiale arenaer enten som tilskuer, publikummer, eller som deltaker og utøver. Kommunen har derfor en viktig tilretteleggerfunksjon ved å tilby arenaer og muligheter for at alle kan få inntrykk og skape uttrykk.

Det har i mange år vært en satsning på bygg, lokaler og arenaer for idrett og fysisk aktivitet. Det innebærer at Vestby kommune har en særdeles god anleggsdekning på området. Det samme kan ikke sies om satsingen på bygg og lokaler for det øvrige kulturlivet. Dersom Vestby kommune skal være den offensive kulturkommunen den ønsker å være må det være et eksplisitt fokusområde å tilby funksjonelle og egnede lokaler og arenaer for kulturutøvelse og kulturopplevelser.

I den kommende perioden vil Vestby sentrum gjennomgå en transformasjon og bli et moderne og urbant sentrum. Med vedtaket om nytt kulturhus i Vestby sentrum og vedtaket om meråpent bibliotek er Vestby kommune i startfasen med å bli en moderne og fremtidsrettet kulturkommune. Det er imidlertid viktig at det også tilrettelegges for kulturformidling, samt produksjons- og øvingslokaler ellers i kommunen. I den forbindelse bør det sees på å tilrettelegge Birkelandgården som kulturarena. Den sentrale beliggenheten gjør lokalet svært godt egnet som kulturarena for Son sentrum, og vil supplere biblioteket, Son torg og Glenneparken som møteplass og kulturarena. Det

vil også være nyttig å vurdere bygningsmassen til «Gamle Bjørlien Skole» som produksjons- og øvingslokaler. Her vil det kunne tilrettelegges for skapende, kreativ virksomhet, både for det profesjonelle kulturlivet og det allmenne og frivillige kulturlivet. I den kommende perioden bør det også vurderes hvorvidt Prestegården kan og skal fylles med et tydeligere kulturelt innhold.

I det videre arbeidet med å bygge og etablere arenaer for kultur legges følgende definisjoner til grunn:

- Et kulturhus er et profesjonelt drevet bygg for kulturformidling og kulturproduksjon. En lokal og regional møteplass og arena for amatører og profesjonelle utøvere av kunst og kulturaktiviteter. Avhengig av innhold kan kulturhus også betegnes som en kunst- og kulturinstitusjon med spesialkompetanse innen kulturproduksjon og formidling.
- En kulturarena er en fysisk møteplass der kunst og kultur skapes, utøves, formidles, oppleves og deles.

4.8 Felles utfordringer, mål og strategier innenfor helse

Samhandlingsreformen som en retningsreform er over i en ny fase med forventning om at det nå er etablert flere og mer omfattende tjenester i kommunen. Det er behov for tilpasninger og omstillinger for å sikre bærekraft, folkehelse, helhet og sammenheng. Helse- og omsorgstjenestene i Vestby kommune står overfor store utfordringer i planperioden. Befolkningens alderssammensetning og volum endres og kompleksiteten i oppgaveløsningen har økt som følge av samhandlingsreformen. Vi vil allerede i 2030 ha en tredobling i gruppen over 80 år, noe som vil føre til en sterk økning i etterspørselen etter kommunale tjenester. De fleste innbyggere ønsker å bo lengst mulig hjemme så lenge de klarer seg selv og kjenner seg trygge. Samfunnsutvikling mot bruk av velferdsteknologi skal ivareta dette. Nasjonalt er det i økende grad avdekket psykiske helseutfordringer i befolkningen og særlig blant unge mennesker. Veksten utløser problemstillinger i Vestby kommune som til nå i hovedsak har vært utfordringer i byer. Det kan synes som at boligmarkedet og kvalitet på offentlige tjenester har betydning for valg av bokommune, også for personer med helseutfordringer. Kommunen har ansvar å gi nødvendig hjelp til alle som oppholder seg her. Terskelen for å søke hjelp kan synes å være senket, og dette kan ha sammenheng med at befolkningen er bedre informert om sine rettigheter. Forventninger og krav til tjenester må stå i samsvar med ansvar for eget liv, mestring og helse.

I takt med befolkningsvekst og nye spesialiserte og komplekse behov for kommunale behandlingsformer kreves det samhandling mellom de ulike helse- og omsorgstjenestene i kommunen og med spesialisttjenesten.

4.9 Hjemmetjenesten

Hovedmål:

Hjemmetjenesten i Vestby kommune skal tilby helse- og omsorgstjenester på beste effektive omsorgsnivå (BEON)

Utviklingstrekk og utfordringsbilder:

Helse- og omsorgstjenestene i Vestby kommune står overfor store utfordringer i planperioden. Befolkningens alderssammensetning og volum endres og kompleksiteten i oppgaveløsningen har økt som følge av samhandlingsreformen. Vi vil allerede i 2030 ha en tredobling i gruppen over 80 år, noe som vil føre til en sterk økning i etterspørselen etter kommunale tjenester.

Som et resultat av samhandlingsreformen har det også vært et økende behov for tjenester i den yngre deler av befolkningen. Andelen pasienter yngre enn 67 år som mottar hjemmetjenester i 2017 er på hele 24 %. Andelen pasienter mellom 67-79 år som mottar hjemmetjenester er på 30 %. Andelen pasienter over 80 år som mottar hjemmetjenester er på 46 %.

Behovsvekst som følge av økende antall eldre krever etter hvert utbygging av kapasitet og økt kompetanse. Økt alder medfører økt sykkelighet, mer sammensatte lidelser, sansetap og betydelig økning av forekomsten av demens.

Demensomsorg:

En av de største helse- og omsorgsutfordringene for fremtiden er økningen i antallet pasienter men ulike demenslidelser.

Demensomsorgen i Vestby kommune er høyt prioritert og kan vise til rekke tilbud som samtalegrupper, pårørendeskoler, dagaktivitetstilbud, avlastningstilbud og diagnostisering.

Etter at samhandlingsreformen trådte i kraft 1. januar 2012, viser erfaringene at kommunen må løse flere og mer komplekse helse- og omsorgsoppgaver for alle aldersgrupper. Dette setter store krav til kompetanse og rekruttering.

Samhandlingsreformen viser også betydelige endringer i ansvarsforhold mellom kommune og helseforetak. Dette medfører store utfordringer både økonomisk og organisatorisk. Samhandlingsreformen er en velferds – og forvaltningsreform som har utfordret kommunens rolle. Kommunene er tillagt et tydelig ansvar for at innbyggerne skal kunne leve sunne og helsefremmende liv. Forebygging og behandling i kommunen skal lede til mindre sykdom og kostnadskrevende behandling i spesialisthelsetjenesten. Det legges vekt på at ressursinnsatsen skal dreies mot forebygging og tidlig intervensjon framfor bare å reparere. Med flere eldre innbyggere og flere innbyggere med kroniske sykdommer vil det også i økende grad være behov for å iverksette forebyggende tiltak for de som risikerer å bli syke eller de som allerede har utviklet sykdom for å forebygge ytterligere forverring.

Med økt etterspørsel etter helsetjenester øker også etterspørselen etter helsepersonell. Kompetanseutvikling og rekruttering er viktige faktorer for å gi bærekraftige fremtidsrettede tjenester av god kvalitet. Kompleksiteten i kommunens helse- og omsorgsoppgaver øker og det gjenspeiles i behov for endring i kompetanse og tverrfaglighet.

En aldrende hyttebefolkning:

Vestby kommune har en betydelig andel hytter langs kysten. Faktorer som helårsstandard på fritidsboligene, økt bruk, økt alder på eierne, og større forventninger av tjenestemottakerne, tilsier at det er viktig for kommunen å være forberedt på en

situasjon hvor presset på helsetjenester kommer å øke i årene fremover. Situasjonen forsterkes ved at hjemmetjenestens ansatte avvikler ferie i høysesongen. I tillegg er adkomsten til hyttene delvis upraktisk og forholdene i hyttene ikke tilrettelagt for hjemmesykepleie, noe som gjør oppgavene til personell mer tidskrevende og ergonomisk utfordrende.

Strategi Mestring av eget liv:

Hverdagsrehabilitering:

Hjemmetjenesten skal ikke bare løse utfordringene rundt eldre med behov for pleie og omsorg som følge av aldersrelatert funksjonssvikt, men gi helse og omsorgstjenester til alle grupper uavhengig av alder. For å kunne møte den store økningen i antall eldre og endring i tjenestebehov kan kommunen ikke løse utfordringen med å gjøre mer av det samme. Framtidas utfordringer må vi i større grad bidra til å skape en tjenestestruktur der hverdagsmestring og rehabiliteringstankegang må bli grunnlaget for all helse og omsorgstjeneste som tilbys i Vestby Kommune. Hverdagsmestring er et grunnleggende forebyggende og rehabiliterende tankesett, som vektlegger enkeltmenneskets mestring i hverdagen, uansett funksjonsnivå. Hverdagsmestring implementeres i tjenestene gjennom hverdagsrehabilitering. Innføring av hverdagsmestring krever en systematisk holdnings- og kulturendring både blant tjenesteutøverne og mottagerne.

Hverdagsrehabilitering tar utgangspunkt i hvilke muligheter brukerne selv har til å bidra aktivt til å gjenopprette eller øke funksjonsnivå.

Hovedfokus ved hverdagsrehabilitering må endres fra dagens tankesett der fokus er «hva trenger du hjelp til?» til «hva er viktige aktiviteter i ditt liv som du ønsker å mestre?». Det er brukernes egne ressurser, ønsker og personlige mål som er utgangspunktet for tjenestene som leveres.

Hjemmetjenestens svar på hverdagsrehabilitering ble innført med rehabiliteringsteamet i 2012. Dette teamet består av sykepleier og ergoterapeut i samarbeid med fysioterapeut. Rehabiliteringsteamet tar utgangspunkt i hvilke muligheter brukerne selv har til å bidra aktivt til å gjenopprette eller øke funksjonsnivå.

Hensikten er at innbyggeren skal utvikle, gjenvinne, beholde eller forebygge reduksjon i sitt funksjonsnivå. Målet er å utsette og forkorte brukers behov for ressurskrevende helse og omsorgstjenester.

Velferdsteknologi:

Formålet med å ta velferdsteknologiteknologi i bruk, er å gi tjenestemottagerne mulighet til bedre å mestre eget liv. Dette vil kunne gi gevinster som økt trygghet, økt mestring og større frihet og selvstendighet for brukere og pårørende. Det er potensiale for spart tid og unngåtte kostnader, og dermed mulighet for god ressursutnyttelse fremover.

- Vestby kommunes nåsituasjon preges av et markant trykk på utskiftning av pasientvarslingssystem på sykehjemmet samt utskiftning av analoge trygghetsalarmer med digitale trygghetsalarmer. Dette er de viktigste områdene som krever aksjon og handling på kort sikt.

- Dette vil omfatte valg av plattform for velferdsteknologiske løsninger. Plattformen vil danne føringer for videre utbygging av teknologiske løsninger for ansatte og brukere. Også integrasjon mot fagsystem (Geric) er avgjørende for valg av plattform.
- Avklare organiseringen av responscenter i egen regi, ved kjøp av tjenester eller inngå i et samarbeid med flere kommuner.
- På lengre sikt vil tjenester som ansatt-/voldsalarm, digitalt tilsyn, medisindispenser, sensorteknologi (fallalarm, døralarm mv) og også e-Lås være aktuelle tjenester som gradvis kan tas i bruk ved behov.

Frivillige:

Frivillige vil være viktige aktører for å løse morgendagens utfordringer. Frivillig innsats er tuftet på engasjement hos de som ønsker å gjøre en forskjell for brukerne og tjenestene, ikke på økonomisk vinning.

Ulike frivillige organisasjoner er viktige samarbeidspartnere for kommunen og gjør allerede en stor innsats på ulike arenaer. Mye av dette arbeidet er knyttet til frivillighetssentralen, men også andre aktører er viktige bidragsytere.

Strategi sikre kvalitet og kompetanse:

Tilstrekkelig, riktig og god kompetanse er avgjørende for å sikre god kvalitet på tjenestene og effektiv ressursutnyttelse. Dette er avgjørende faktorer som bidrar til å skape godt omdømme og som sikrer at kommunen er en god og attraktiv arbeidsplass.

- Utarbeide demensplan som del av eldreplan
- Styrke arbeidet med hverdagsrehabilitering faglig og ressursmessig
- Styrke hjemmetjenesten både faglig og ressursmessig
- Følge opp kommunens satsning på heltidskultur.
- Styrke lederkompetansen som utvikler myndige og kvalifiserte medarbeidere gjennom organisering, rekruttering og videreutvikling av mellomlederopplæringen.
- Systematisere fokus på kvalitetsforbedring
- Utvikle og forbedre kvaliteten innen:
 - Medikamentadministrasjon
 - Fall
 - Ernæring
 - Helhetlige pasientforløp

4.10 Sykehjemmet

Hovedmål:

Beboere og pasienter ved Vestby sykehjem skal oppleve behandling, pleie og omsorg basert på faglig kvalitet og som samsvarer med behov for:

- **medbestemmelse og opplevelse av mestring og livskvalitet**
- **opprettelse av adekvat funksjonsnivå med fokus på egeninnsats**
- **bistand til medisinsk behandling**
- **rehabilitering**

- **bistand til egenomsorg**

Samhandlingsreformen som en retningsreform er over i en ny fase med forventning om at det nå er etablert flere og mer omfattende tjenester i kommunen. Det er behov for tilpasninger og omstillinger for å sikre bærekraft, helhet og sammenheng.

Tjenesteutvikling:

De fleste innbyggere ønsker å bo lengst mulig hjemme så langt de klarer seg selv og kjenner seg trygg. Utviklingen de senere årene har derfor fokusert på teknologi/hjelpemidler som nettopp skal i varetar dette. Vi ser en utvikling hvor den eldre befolkning ikke bare kommer til sykehjemmet for å leve sin siste tid her. De kommer til sykehjemmet for rehabilitering etter et sykdomsforløp eller sykehusinnleggelse, avlastning, eller har hatt et funksjonsfall og trenger opptrening. Dette er innbyggere i voksen alder, ikke bare eldre. Det betyr at behandlingsdelen øker og at tilbudet og kompetansen må endres i takt med dette behovet i befolkningen.

- Korttidsplasser for rehabilitering, behandling, opptrening, læring og mestring vil øke i takt med en tilrettelagt boligutbygging med satsning på tjenester i hjemmet. På denne måte kan tjenestemottakere få bistand til å opprettholde sin livskvalitet samtidig med å kunne bo hjemme.
- Mer spesialiserte langtidsplasser er et økende behov. I tillegg til at eldre blir eldre har eldre et mer sammensatt sykdomsbilde enn tidligere. Det er ikke uvanlig at den multisyke eldre pasient har mellom 4-8 diagnoser.
- Det er en økning blant eldre med psykiske helseutfordringer og rusproblematikk.
- Kognitiv svikt og demens øker med alderen. Ca 23 % av alle eldre over 80 år har utviklet en eller annen form for kognitiv svikt, og ca 45 % av eldre over 90 år antas å ha kognitiv svikt. (Folkehelseinstituttet) Med en økende eldre befolkning, vil også behovet for plasser tilrettelagt for denne gruppen personer øke. Det må i denne sammenheng vurderes behov for forsterkede omsorgsplasser for personer med demens. Kommunen har ikke slike plasser i dag.
- Innføring av en helhetlig velferdsteknologisk plattform, hvor velferdsteknologiske løsninger kan brukes både hjemme og ved opphold på sykehjem.

Faglig omstilling og bredere kompetanse:

Kommunehelsetjenestene skal være generalister som betyr å vite noe om alt. Utviklingen de senere årene krever en større faglig bredde med en bredere kompetansesammensetning, endrede faglige tilnærminger og arbeidsmetoder. Det er også behov for en mer tverrfaglig tilnærming som øker muligheter for kompetansedeling mellom yrkesgruppene. Kunnskapsbasert praksis (en syntese av forskningsbasert-, erfaringsbasert- og brukerkunnskap) er en forutsetning for å kunne levere helse- og omsorgstjenester av god kvalitet. (Omsorg 2020)

- Dagens eldre har flere og mere komplekse diagnoser enn tidligere. De utskrives tidlig fra sykehus med forventning om videre behandling, oppfølging som igjen fører til et behov for økning av rehabiliteringstilbudet både når det gjelder kapasitet og spesialisering.

- Dette øker også behovet for kunnskap om rehabilitering, fysio- og ergoterapi og kunnskap om forebygging og mestring generelt.
- Høgskolene tilbyr kliniske kompetanseprogram for ansatte i kommunehelsetjenesten på masternivå som skal ivareta de sykeste av de syke eldre. Det er behov for å øke kunnskap innen geriatri, nevrologi, onkologi (kreft), palliasjon (lindrende behandling) og systematiske pasientforløp.
- Øke kunnskapen inne psykiske helseutfordringer og rus hos eldre, i retning av miljøterapi/-arbeid.
- Øke kunnskap innen kognitiv svikt, demenssykdommer, alderspsykiatri og atferdsendring, med arbeidsmetoder i retning av miljøarbeid og miljøterapeutisk behandling.

Plasser med heldøgns tjenester, forholdet mellom boform og tjenester/tjenesteutvikling:

Sykehjemmet har i dag 104 plasser. Av disse er 96 plasser i bruk, hvorav 20 plasser er korttidsplasser og 24 plasser er for personer med demens.

I 2016 kom begrepet «heldøgns tjenester» inn i helseerettslovgivningen som en følge av at Stortinget vedtok en lovfestet rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester. (Pasient- og brukerrettighetsloven, 1. juli 2016.) Kommunen fikk en tilsvarende lovfestet plikt i helse- og omsorgstjenesteloven. Begrepet «heldøgns tjenester» har tidligere ikke vært et juridisk begrep i lovens forstand.

For Vestby kommune viser framskrivningene fram til 2030 et behov for ca. 260 «heldøgns plasser» hvis dagens dekningsgrad på 21% av andelen innbyggere over 80 år med behov for heldøgns omsorg opprettholdes. Svaret er ikke lenger ensbetydende bygging av flere sykehjemsplasser.

«Med «tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester» menes i lovforslaget boliger som er tilpasset for å kunne yte tjenester som dekker beboerens behandlings-, omsorgs- og assistansebehov døgnet rundt. Beboeren må ved hjelp av tilkallingsmuligheter, som for eksempel velferdsteknologiske innretninger, trygghetsalarm, snoralarm eller lignende kunne få kontakt og bistand fra egnet personell, med tilsvarende responstid som vedkommende ville fått på sykehjem. Tilsyn med pasienten eller brukeren må tilsvare det tilsynet som ville blitt gitt dersom vedkommende hadde vært innlagt på institusjon.» (Prop. 99 L (2015-2016) pkt. 5.4)

Slik kan vi få sykehjem i egen bolig, og egen bolig i sykehjem.

Sykehjem og omsorgsboliger overlapper delvis hverandre som botilbud til eldre med omfattende og store bistandsbehov. Omsorgsboligene brukes imidlertid til flere brukergrupper og fungerer mer fleksibelt både med hensyn til beboernes alder, diagnose og funksjonshemming. De er også bedre tilrettelagt for familie og pårørende. Kanskje er det denne fleksibiliteten som gjør at mange kommuner har valgt å satse på omsorgsbolig både som supplement og alternativ til mer tradisjonelle sykehjem. Det er lettere å bruke omsorgsboliger som sykehjem enn sykehjem som omsorgsboliger. Skillet mellom "institusjon" og "bolig" er nedfelt i lovverk og betalingsordninger, i tjenestenes organisering, og til dels også i byggenes fysiske utforming.

Skal dette være brukernes omsorgstjeneste og dekke deres ulike behov, krever det et mangfold av løsninger. "Det nye sykehjemmet" ser derfor ikke lenger ut som et tradisjonelt sykehjem med store avdelinger og like rom i mange etasjer med lange korridorer. Fremtidens sykehjem og omsorgsboliger må utformes ut fra brukernes behov, og ha en mer fleksibel utforming. Det innebærer å ta med det beste fra de to ulike tradisjonene og bygge morgendagens løsninger på noen grunnleggende prinsipper:

«Smått er godt». Små bofelleskap og avdelinger i stedet for tradisjonelle institusjonsløsninger.

- Et tydelig skille mellom boform og tjenestetilbud, der tjenestetilbud og ressursinnsats knyttes til den enkeltes behov.
- Et tydelig skille mellom privat areal, fellesareal, offentlig areal og tjenesteareal i alle bygg med helse- og omsorgsformål.
- Boligløsninger som er tilrettelagt for bruk av ny velferdsteknologi og har alle nødvendige bofunksjoner (bad, toalett, kjøkkenkrok, soverom og oppholdsrom) innenfor privatarealet, tilrettelagt både for beboer og pårørende.
- En omsorgstjeneste med boformer og lokaler som er en integrert del av nærmiljøet i tettsteder og bydeler, der de offentlige arealene deles med den øvrige befolkning.

(Meld. St. 29, s. 26-42 (2012-2013) og NOU 2011:11))

Strategier:

- Utarbeide eldreplan og demensplan og innarbeide tiltak i tjenesten
- Drive tjenesteutvikling ut fra behov, mulige forbedringer og en bedre innretning av tjenestene
- Utarbeide kompetanseplan og gjennomføre kompetanseutvikling for å styrke kunnskap i tråd med tjenesteutviklingen
- Innføre velferdsteknologi
- Videreutvikle og definere nye pasientforløp og systemer for dette i samhandling med aktuelle tjenester i kommunen og med sykehuset.

4.11 Rehabilitering

Hovedmål:

Brukere av rehabiliteringstjenesten har styrket sine muligheter for gjenvinning av tapt funksjonsevne, økt egenmestring og opprettholdt funksjonsnivå.

Situasjonsbeskrivelse

Vestby kommune er en kommune i vekst og endring. Kommunens handlingsprogram legger til grunn en økning i befolkning med om lag 8.650 fra 2017 til 2047, som tilsvarer en vekst på 50% i perioden og medfører økt etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester.

Helse er mer enn fravær av sykdom og plager. Helse kan defineres som «evnen til å møte hverdagens krav og utfordringer.» (Peter F Hjorth,1995) Rehabiliteringsavdelingens sentrale ansvarsområde er habilitering og rehabilitering med en Recovery-orientert tilnærming.

Recovery er en faglig holdning som fremmer brukerens egne muligheter og legger til grunn at mennesker kan leve meningsfulle og tilfredsstillende liv, på tross av funksjonssvikt eller helseutfordringer. Rettighetskrav vurderes etter Lov om pasient- og brukerrettigheter og tjenester tildeles etter Lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene. Målgruppen for habilitering har funksjonsnedsettelse som skyldes medfødte eller tidlig ervervede tilstander, og for mange betyr dette at de ikke følger et forventet utviklingsforløp. Dette er barn, unge, voksne og et stigende antall eldre i kommunen. Behovet for habilitering varer oftest livet ut. Mottakere av rehabilitering kjennetegnes ved behovet for bistand til å gjenvinne tapte funksjoner eller ferdigheter etter sykdom, skade eller rusavhengighet. Tjenestene innebærer re-læring og oppøving av tidligere funksjoner og ferdigheter.

Kommunereformen skal sikre bedre velferd og sterkere lokalsamfunn. Målet er større og mer robuste kommuner med økt makt og kraft til å møte de utfordringene som venter.

Samhandlingsreformens målsetting er helhetlige og koordinerte pasientforløp, økt forebygging og tidlig innsats og at en større andel tjenester leveres av kommunen nær der brukerne bor. Reformen innebærer oppgaveoverføring fra spesialisttjenesten til kommunen, som igjen skal bygge opp en utvidet helhetlig og koordinert helse- og omsorgstjeneste som er tilpasset den enkelte bruker. Nasjonale føringer om opptrapping av habilitering og rehabilitering stiller utvidet krav til kommunen om et godt rehabiliteringstilbud til innbyggerne, med styrket brukerperspektiv og bedret kvalitet i planlegging, tverrfaglighet og samordning av tjenestene. Det er et uttalt mål at kommunen på sikt overtar flere rehabiliteringsoppgaver fra spesialisttjenesten.

Et utvidet samfunnsoppdrag medfører etiske, faglige og økonomiske utfordringer i den forstand at det er behov for nytenking og nye løsninger for organisering av tjenestene. Vestby kommune har politisk vedtatte kjerneverdier som skal ligge til grunn for utviklingsarbeidet, og rehabiliteringsavdelingen har over tid arbeidet målrettet med kompetanseutvikling og rekruttering av fagpersoner. Tjenestetildeling skjer i stor grad etter individuelle behov og ikke etter diagnose eller organisasjonsutforming, som er i tråd med nasjonale føringer. Koordinerende enhet i rehabiliteringsavdelingen sikrer koordinering av helhetlige pasientforløp på individ- og systemnivå til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering eller rehabilitering. Koordinerende enhet har videre et overordnet ansvar for Individuell plan og koordinator i hele kommunen. Kommunen har god fysioterapidekning og et styrket samarbeid internt i habiliteringsfeltet for barn og unge, som innebærer systematisk samhandling mellom skole og PPT, barnehage, helsestasjonen, spesialisttjenesten og rehabiliteringsavdelingen. Alle som ønsker og har rett til Individuell Plan har og skal få dette og Rehabiliteringsavdelingen skal fortsette en dreining mot tilbud med bruker i fokus.

Utviklingstrekk og utfordringer

Vestby kommune har fått et utvidet samfunnsoppdrag med større ansvar for behandling og oppfølging av pasienter. Regjeringen legger til rette for «god fysisk og psykisk helse gjennom hele livsløpet og vil utvikle helse- og omsorgstjenester som er kunnskapsbaserte, likeverdige og trygge, og har som mål å øke innovasjonsgraden i offentlig sektor.» (HelseOmsorg21-strategien). Trenden med økt rettighetsfesting gir lavere grad av lokal styring og rom for bruk av lokalt skjønn. Kravene til brukermedvirkning og

rettssikkerhet øker, samtidig med kravene til forvaltningens kvalitet, samt økt tilsyn og kontroll. Det må skapes realistiske forventninger til hva kommunen kan tilby.

Rehabiliteringsavdelingen vil stå overfor betydelige omstillingsutfordringer med en økende andel av befolkningen med psykiske lidelser, og et uttalt krav om en utvidet og mer helhetlig omsorg med vekt på aktivitet, mestring og kultur. De sentrale døgnbaserte behandlingstilbudene avvikles, og flere mennesker med sammensatte og komplekse sykdomsbilder skal bo hjemme og få behandling og hjelp til å mestre livene sine der. Endrede sykdomsbilder krever endret tilnæringsmåte til oppfølging og behandling. Oppgaveoverføring fra spesialisttjenesten til kommunen, økt bruk av dag- og poliklinisk behandling og kortere liggetid på sykehus gir større press på de kommunale lovpålagte tjenestene, mindre ressurser til å arbeide med tidlig innsats for risikogrupper og et behov for samhandling i kommunen om å finne nye løsninger på fremtidens utfordringer. Kommunen må jobbe mer tverrfaglig, mer tverrsektorielt og finne nye egnede arbeidsformer i tillegg til å legge til rette for frivillig aktivitet og sikre integrering av fastleger, pårørendeinvolvering, og samarbeid med brukerorganisasjoner. Utviklingen av habiliterings- og rehabiliteringstjenester som skal møte mer komplekse utfordringer hos innbyggerne må prioriteres og sidestilles med utvikling av somatiske tjenester.

I Stortingsmelding nr. 29 beskrives kommende og nye brukergrupper bestående av yngre med nedsatt funksjonsevne og et større spekter av helsemessige og sosiale problemer. Kommunen har registrert en økning i antall personer med varige og alvorlige psykisk helse-rus og alvorlige adferdsutfordringer som ikke er behandlingsmotiverte, som kan være uten bolig og ha svært nedsatt boevne samt ikke har rett til sykehusbehandling. Det er behov for differensierte boliger og utvikling av differensierte helhetlige tilbud med muligheter for stordriftsfordeler.

Fra 2020 er kommunen forpliktet til å ha psykologtjeneste. Psykolog vil i tillegg til tidlig intervensjon hos mennesker med psykiske helseutfordringer og for barn og unge for forebygging av tjenestebehov, kunne bidra til det generelle folkehelsearbeidet og forebyggende arbeidet.

Nasjonale undersøkelser viser at brukere med omfattende hjelpebehov opplever helse- og omsorgstjenestene som dårlig koordinerte og lite tilgjengelige. Habiliterings- og rehabiliteringsfeltet kjennetegnes av et bredt spekter av aktører som skal samhandle om helhetlige pasientforløp, og utvikling av helse – og omsorgstjenestene må legge pasientens behov til grunn fremfor diagnoser og profesjoner. Mennesker med medfødt nedsatt funksjonsevne eldes før gjennomsnittsbefolkningen og har høyere levealder på grunn av bedre kunnskap og oppfølging av helse. Flere mennesker med psykisk utviklingshemning oppnår høy alder og enkelte har begynnende demens eller fysisk og psykisk tilleggsproblematikk. Det må tas stilling til om det skal etableres et eget eldretilbud til denne brukergruppen eller om tilbudet skal integreres i kommunens øvrige eldreomsorg. Brukergruppen må være en del av kommunens eldreplan. Utvikling av samhandling i kommunen om individuelt tilpassede tilbud på rett omsorgsnivå blir nødvendig for god effekt og kostnadseffektive tjenester.

Adgangen til å kreve refusjon mellom kommuner for enkelttiltak som gjerne kan være kostnadskreven opphørte i 2018, og vil kunne medføre utfordringer for en forutsigbar kommuneøkonomi. I Vestby kommune finnes det flere private barnevernsinstitusjoner,

og erfaring tilsier at ungdom ved utskrivelse fra disse kan bosette seg i Vestby. Kommunen er i fremtiden ansvarlig for å gi nødvendige tjenester til de som oppholder seg her uavhengig av omfang eller opprinnelig hjemkommune.

Rehabiliteringsavdelingen ser en økende tendens til at gruppen som faller utenfor arbeidslivet øker i omfang. Årsaken kan være sykdom, funksjonshemninger, rus eller frafall i skolen samt at de ikke kvalifiserer for NAV-tiltak. Vestby kommune er ikke forpliktet til å tilby arbeid- og sysselsettingstilbud eller tilsvarende dagaktiviteter men vurderer aktivisering til å ha en forebyggende effekt som utsetter behovet for hjelp i hjemmet. Enetiltak er kostnadskrevenende og skal vurderes løst rimeligere ved å vurdere alternativ og differensiert sysselsetting med målsetting om aktivisering, oppøving av ferdigheter og kvalifisering til varig tilrettelagt arbeid ved Næringstjenester AS. En utfordring vil være arbeidsplassens tilgjengelighet og samferdselstilbud må utbedres enten ved egne busstilbud eller en servicebuss som gjør det enkelt og motiverende å stå i jobb for mennesker med sosial angst, fysiske funksjonshemninger og andre funksjonsnedsettelse.

Teknologisk utvikling, statlige reformer og nye krav til kommunens helse- og omsorgstjenester krever faglig oppdaterte medarbeidere som kan skape tillit i møte med brukerne og som kan medvirke i utviklingsarbeidet i kommunen. En selvstendig kompetent medarbeider vil se sin rolle i en større sammenheng og kunne reflektere og handle i tråd med det faktiske behovet. Rehabiliteringsavdelingen har behov for systematisk kompetanseevaluering og -utvikling for å sikre effektive og lærende tjenester.

Hovedutfordringer kan oppsummeres til å opprettholde faglige forsvarlige tjenester samt legge til rette for samhandling om nye oppgaver og krav til lokale rehabiliteringstilbud innenfor kostnadsrammen.

Strategier

- Samhandling i kommunen for utvikling av bærekraftige kommunale tjenester som fremmer brukerens egne muligheter og legger til grunn at mennesker kan leve meningsfulle og tilfredsstillende liv, på tross av funksjonssvikt eller helseutfordringer.
- Rehabiliteringsavdelingen møter fremtidens behov i samsvar med prinsippet om innbyggernes ansvar for eget liv og mestring, og laveste effektive omsorgsnivå.
- Systematisk og planmessig kompetanseheving. Det er ikke bare behov for flere ansatte eller mer kompetanse, men annen kompetanse og alternativ og fleksibel utnyttelse av denne.
- Økning av brukermedvirkning som sikrer tilbud som er basert på medbestemmelse, verdighet og respekt.
- Rehabiliteringsavdelingen legger til rette for utvikling av koordinerte og helhetlige tjenester og bidrar til å løse tverrfaglige utfordringer innen helse og omsorg.
- Innføring av hverdagsrehabilitering og endring i faglige holdninger, fra tradisjonell omsorgskultur til egenmestringskultur med prioritering av forebygging og tidlig innsats.
- Kommunen skal planlegge sin habiliterings- og rehabiliteringsvirksomhet og ha en generell oversikt over behovet.
- Kommunen har informerte innbyggere som opplever medbestemmelse og involvering.

4.12 Felles utfordringer, mål og strategier for teknisk sektor

Hovedmål:

Teknisk sektor skal bidra til å oppfylle kommunens eksisterende og fremtidige behov for, og krav til teknisk infrastruktur, lokaler, anlegg, samfunnsplanlegging og saksbehandling for å opprettholde og utvikle et moderne og trygt lokalsamfunn.

Teknisk sektor har behov for samarbeid og samhandling på ulike områder, og gjennomfører jevnlig tverrfaglige møter. Møtene bidrar til at de tekniske resultatområdene gir og får viktig og nødvendig informasjon for planlegging, gjennomføring og drift av større tiltak og oppgaver som resultatområdene har ansvar for, og som kan ha konsekvenser for forventet resultat. Praksisen vil for fremtiden utvides til å gjennomføre slike møter også i den tidligste fasen av mindre prosjekter og tiltak.

For at slik samhandling skal fungere er det avgjørende at hvert resultatområde bidrar med relevante ressurser, og at det skapes tid og rom for slik bruk av ressursene. Økt krav til dokumentasjon løses ved skriftlige referat fra møtene, og informasjonen det gir kan finnes tilbake i ettertid når dette kreves.

Hvert resultatområde har fokus på eksisterende og fremtidige behov, både i forhold til eget resultatområde og i grenselandet mellom resultatområdene. Felles forankring vil i fremtiden skje gjennom deltakelse på felles møter med et utvalg ansatte fra hvert resultatområde, og det forventes at slike møter bidrar til økt samarbeid og samhandling på tvers av resultatområdene.

4.13 Kommunaltekniske tjenester

Hovedmål:

Drifte og utvikle den tekniske infrastrukturen i kommunen på en forsvarlig måte.

Betydelig utbygging av Vestby sentrum medfører at det i hele planperioden vil være stor aktivitet innen utbygging og sanering av kommunal infrastruktur i Vestby sentrum. Det vil påløpe betydelige kostnader i den kommende planperioden. Dette medfører både oppfølging av de anleggene som kommunen bygger selv, men også mange samarbeidsprosjekter med de ulike utbyggerne.

I planperioden vil man starte opp med planlegging og legging av en ny hovedvannledning i Vestby kommune. Denne vil legges i etapper og starte ved nytt koblingspunkt mot Moss på Rykkin i Vestby. Det vil også bli arbeidet med saneringer av det eksisterende vannledningsnett og omfattende lekkasjesøk. I perioden vil det bli aktuelt å bygge og fornye vanntårn for å sikre tilstrekkelig med jevn vanntilførsel.

I planperioden vil man fortsette med opp dimensjonering av avløpsnett. Det må det avklares på overordnet nivå hvor avløpet i Vestby skal gå i fremtiden. Det arbeides med flere løsninger.

I planperioden vil man starte opp med feiing av hytter i kommunen. Dette vil medføre et større arbeid i både planlegging og gjennomføring på ca. 1600 hytteeiendommer. Arbeidene vil bli utført i samarbeid med MOVAR.

Arbeider med å nå mål innen vanddirektivet vil fortsette i deler av planperioden. Målsetting er 2021. Vestby kommune må søke om utsettelse av de fristene som gjelder.

Fortsatt stor utbygging boligområder medfører at kommunen må ta over nye veianlegg med tilhørende belysning. Det må fortsatt satses på trafiksikkerhetstiltak, belysning og fornyelse av veidekke. Det vil påløpe kostander til dette i hele planperioden.

Kommunens friluftsområder vil i perioden utvikles videre og økte krav til drift av disse vil i perioden gi økte kostnader. Dette vil også gjøre de mere attraktive og høyne verdien for folkehelsen.

4.14 Plan, bygg og geodata

Hovedmål:

Bidra til god planlegging av samfunnet og rask og korrekt saksbehandling av plansaker, byggesaker samt dele- og oppmålingssaker.

Prognoser viser at folketallet i Oslo og Akershus vil øke betydelig i årene som kommer, og som en følge av folketallsøkningen forventes en betydelig økning av arbeidsplasser i regionen. Vestby kommuneplan legger opp til at deler av denne veksten kommer i Vestby. Kommunen tror de større etableringene innen næringsliv og handel de siste årene vil bidra til at veksten i Vestby vil fortsette og trolig øke i årene som kommer. Fremføring av Follobanen og eventuelt ny regional godsterminal, vil være med på å øke veksten i kommunen sammen med vedtatt sentrumsutvikling og IKEA-etablering.

Plan, bygg og geodata (PBG) utarbeider egne reguleringsplaner, behandler private reguleringsforslag, behandler bygge-, dele- og seksjoneringsøknader og gjennomfører kartforretninger. PBG har også ansvar for utarbeidelse og sammenstilling av ulike kart- og plandata og føring av matrikkeldata i nasjonalt register. I tillegg har PBG et overordnet koordineringsansvar innenfor klima, naturmangfold, vannressurser, kulturminnevern og friluftsliv. PBG har også oppgaver knyttet til adressering, stadsnavn, konsesjonssøknader og meglerhenvendelser. Økt vekst gir økning av oppgaver innenfor alle disse områdene. Saksbehandling av søknader om bruksendring, tilbygg, dispensasjoner, vann- og avløpstilknytning, øvrige tiltak samt ulovlighetsoppfølging knyttet til kommunens rundt 1700 fritidsboliger, utgjør en betydelig andel av saksmengden. Økning av oppgavene PBG skal løse, gir økt press på ansatte som skal utføre saksbehandling innen PBG's arbeidsområde. Saksbehandling i planavdelingen, bygningsavdelingen og geodata-avdelingen gjennomføres i medhold av bestemmelser gitt i gjeldende lover, forskrifter og planer, herunder nasjonale krav til saksbehandlingstid. Bemanning og fordeling av oppgaver i PBG må vurderes løpende for å sikre at oppgavene kan utføres i tråd med kommunens krav og bestemmelser.

Samfunnet stiller store krav til at PBG's datagrunnlag løpende blir oppdatert og er lett tilgjengelig på de kanaler som til enhver tid er mest aktuelle (kart, geodata, plandata, arkivsystem med mer). Et nåværende ønske, og i nær fremtid et sannsynlig krav om økt mulighet for elektronisk tilgang til opplysninger i saker PBG behandler, bør også

vurderes av Vestby kommune i fremtiden. Systemer hvor dette ivaretas er allerede utviklet og tatt i bruk, og Vestby kommune bør vente på driftserfaringer over et nødvendig tidsrom, før det tas stilling til eventuelle anskaffelser.

Krav om ytterligere effektivisering av saksbehandling innen PBG's ansvarsområde kan bli aktuelt i fremtiden. Hvilke tiltak og hvordan effektiviseringen skal foretas vil ikke være innlysende, men trolig vil flere enn dagens enkle tiltak kunne håndteres gjennom innsending av en melding om tiltaket fra tiltakshaver etter at tiltaket er utført. En løsning hvor elektronisk innsending av søknad ikke ble akseptert av kommunen før søknaden var fullstendig, ville vært et svært godt effektiviseringstiltak for PBG. Mottak av ufullstendige søknader og oppfølging av disse er med på å redusere effektiviteten også i andre kommuner, og det bør være mulig å utarbeide nasjonale systemer for å hindre at dette skjer. Alle tiltak som bidrar til at PBG beholder personell lenger enn det som har vært vanlig fram til i dag, øker faglig stabilitet i saksbehandlingen, øker muligheten for at saksbehandlingen skjer innen lovbestemte tidsfrister og reduserer kostnader til rekruttering. Slike tiltak må identifiseres og vurderes gjennomført i fremtiden.

4.15 Eiendom

Hovedmål:

Gi brukerne gode og funksjonelle bygg, og sørge for at eiendommene forvaltes, driftes og vedlikeholdes på en tilfredsstillende måte, innenfor gitte rammer.

Kommunen har som følge av befolkningsutviklingen de siste årene fått mange nye bygg, som skoler, barnehager, idrettsanlegg og sykehjem. Denne utviklingen vil fortsette. I tillegg vil det være behov for boliger med heldøgns omsorg for eldre. Et vellykket resultat forutsetter kompetent prosjektledelse.

Teknisk forskrift og forskrift om miljørettet helsevern stiller strenge krav til inneklimateknikk. Parametere for inneklimateknikk er blant annet temperatur, luft, lys og akustikk. God materialkvalitet er derfor viktig. Dette gir bygget lenger levetid og er bra for miljøet.

Vedlikeholdsplanlegging er nødvendig også med ny bygningsmasse. Derfor legges det vekt på verdibevarende vedlikehold for å opprettholde standarden på bygningsmassen, samt unngå kostbart vedlikeholdsetterslep. RO Eiendom har system for å planlegge og følge opp vedlikeholdstiltakene. Systemet for planlegging vil bli utviklet videre.

Bygg blir mer og mer komplekse med hensyn til tekniske anlegg. Det er nødvendig å sikre riktig kompetanse for drift, vedlikehold og utvikling av disse anleggene. Fokus på kompetanse, energioptimalisering og løsninger som gir både miljømessige- og kostnadmessige gevinster er avgjørende.

Moderne gulvmaterialer krever mer bruk av maskiner. Maskinbruk er miljøvennlig, gir mindre slitasje på materialer og redusert risiko for belastningskader for renholderne. Når maskinparken utvides er det behov for kompetanse på maskiner til service og vedlikehold. Eiendom har registrert ønske om utvidet åpningstid for flere kommunale bygg. Konsekvensene kan bli økt renhold også utenom ordinær arbeidstid.

4.16 NAV

Hovedmål:

Gjennom råd, veiledning og bruk av NAV sin tiltaksportefølje sikre at flest mulig er i arbeid, meningsfull aktivitet og er økonomisk selvhjulpne.

NAV Vestby har 30 årsverk og er drevet som et partnerskap mellom Vestby kommune og Arbeids- og velferdsetaten. NAV Vestby tilbyr statlige og kommunale tjenester til innbyggerne i Vestby kommune i form av sykefraværsoppfølging, statlige trygdeytelser, økonomisk sosialhjelp, gjeldsrådgivning og bistand fra veiledere for å komme i arbeidsrettet aktivitet. NAV skal gi mennesker mulighet til arbeid, meningsfull aktivitet og økonomisk trygghet.

Hovedmålene til NAV er:

- Flere i arbeid og aktivitet, færre på stønad
- Et velfungerende arbeidsmarked
- Rett tjeneste og stønad til rett tid
- God service tilpasset brukernes forutsetninger og behov
- En helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning

NAV Vestby driver Huset i Støttumveien som er et lavterskeltilbud til brukere med bistand fra NAV. Huset eies av Vestby kommune og jobbspesialister fra NAV hjelper brukere i arbeid eller nærmere arbeid. Jobbspesialistene jobber med prioriterte grupper i NAV og har som mål at de som står et stykke utenfor arbeidslivet skal få en god kartlegging i forhold til hva hver enkelt har av ressurser og eventuelle utfordringer, og knyttes opp mot lokale arbeidsgivere som er villige til å gi folk en ekstra sjanse. På Huset satser NAV på arbeidstrening i ordinær virksomhet da erfaring viser at det er dette som leder til jobb i størst grad. Den statlige tiltaksarrangøren Din Utvikling holder kurset Jobb og muligheter og Frivillighetssentralen har kontor i samme bygg. Huset i Vestby er en arena for jobbsøk, arbeidstrening, inkludering og mestring.

5 Arealdelen

5.1 Plankartets juridiske status

Arealplankartet med bestemmelser er juridisk bindende og skal legges til grunn ved planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen. Bygg og anlegg skal ikke oppføres i strid med arealformål eller bestemmelser i arealdelen. På bestemte vilkår kan det kreves innløsning av areal.

Arealdelen gjelder foran eldre områdereguleringsplaner, detaljreguleringsplaner og bebyggelsesplaner ved motstrid mellom disse, men disse supplerer og utfyller arealdelen der det ikke er motstrid. Det er ikke motstrid når arealdelen viser boligbebyggelse og reguleringsplanen viser «tilhørende anlegg» som fellesområder, lekeplasser og friområder. Overordnet grøntstruktur er derimot i motstrid. Om det er motstrid eller ikke må bero på en konkret vurdering. Reguleringsplaner som vedtas etter at arealdelen er vedtatt vil gjelde foran arealdelen.

5.2 Plankartet

Prioriteringene i plankartet følger av samfunnsdelen, hvor 80 % av veksten skal skje innenfor Vestby sentrum som prioritert vekstområde, og 20 % i eksisterende tettsteder med kollektivdekning. Næringsvirksomhet som ikke hører hjemme i sentrum, legges Deli skog/Vestby næringspark øst. Det legges ikke til rette for spredt bebyggelse.

Begrunnelsene for dette er blant annet å:

- Konsentrere veksten til prioriterte områder og hindre ytterligere nedbygging av ubebygde områder ellers i kommunen.
- Utnytte områder til bebyggelse mer arealeffektivt.
- Utvikle et robust, attraktivt og levende sentrum for hele kommunen som inneholder alle funksjoner innenfor gangavstand i sentrum og fra kollektivknutepunktet for buss, tog og taxi, som etableres på og ved stasjonen.
- Legge til rette for at all vekst i persontransporten skal tas med kollektiv, sykkel og gange.
- Støtte opp om eksisterende kollektivtilbud i kommunen og regionen slik at disse kan bli enda bedre.
- Videreutvikle Deli skog/Vestby næringspark øst som et regionalt næringsområde og konsolidering av næringsvirksomheter i en næringsklynge, samt å holde på en langsiktig strategi om en intermodal godsterminal med kobling mellom E6 og jernbane i direkte tilknytning til næringsområdet.
- Bevaring av landbruk-, natur- og friluftsområder, kulturlandskap og strandsone utenfor vekstområdene.
- Begrense unødig ressursbruk i form av stort transportbehov og urasjonell tidsbruk for både beboere og for hjemmetjenesten, sørge for trygge skoleveier og gode bo- oppvekstområder, og tilrettelegge for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig uten å være avhengig av å kjøre egen bil.

Godkjent arealbruk i gjeldende kommuneplan er i hovedsak videreført med visse unntak. Det er gjort en gjennomgang hvor mange enkelttomter og flere større områder med utbyggingspotensiale som ikke støtter opp om vekstfordelingsprinsippet er tilbakeført til LNF.

Tabell 9. Arealoversikt over boligbyggingspotensiale tatt ut av kommuneplanen

Nummer på endring	Areal (m ²) til LNF	Areal (m ²) til fritidsbebyggelse
8	26 819	
9	51 244	
20	10 581	
23	4 879	
24	7 072	
25	9 980	
26	15 233	
27	18 317	
28	13 651	
29	5 775	
30	11 760	
31	4 588	
32	11 078	
33	31 956	57 066
34	39 234	
35	19 868	31 048
36	8 049	
56	7 420	
101	15 367	
Samlet areal	312 871	88 114

Framtidige boligområder i kommuneplan for 2014 – 2026 som er tatt ut er ubebygde deler av Grinda i Hvitsten, ubebygde tomter spredt rundt omkring i Garder, Topper, Nordre Topper, Engene og deler av Store Brevik som enten er uregulert eller regulert til friområder. Eksisterende fritidseiendommer på Nordre Topper og Engene foreslås tilbakeført til formål fritidsbebyggelse.

En ikke opparbeidet bøyehavn i Sonskilen er tatt ut av kommuneplanen, da den ikke lenger er aktuell, og vil komme i konflikt med foreslått utvidelse av området for småbåthavn (gjestehavn). Område for utvidelse av gjestehavna tas ut av planforslaget før høring i samsvar med vedtak i formannskapet 14.5.2018. Tidligere golfbane i Garder er ikke lenger i drift og har vært oppdyrket til kornproduksjon siden 2015, og skal dermed tilbakeføres til LNF i samsvar med bestemmelsene i reguleringsplanen. Et mindre areal på om lag 10 dekar er i bruk til annen aktivitet som paintball og lignende, denne bruken skal videreføres bør bruken og arealet avklares gjennom en endring av reguleringsplanen.

På bakgrunn av konsekvensutredningen fra Rambøll viser store negative konsekvenser som følge av tiltaket, samt tidligere konsekvensutredning og uttalelser fra regionale myndigheter om at området avsatt til godsterminal ikke tillates avsatt til annet formål enn godsterminal eller videreføring av LNF som i dagens bruk, anbefales ikke å ta inn det private innspillet fra Gunvald Andersen om idrettsanlegg, hotell, barnehage, Vennebyen-park og sentrumsformål mellom ASKO og reguleringsplan for IKEA. Selv om forslaget inneholder innspill med positive virkninger, konkluderer konsekvensutredningen med at forslaget har flere og større negative konsekvenser enn positive. De negative konsekvensene gjelder spesielt transportbehov/klimagassutslipp, naturmangfold, naturressurser, forholdet til strategi for framtidig arealbruk, samfunnsikkerhet/ROS (risiko- og sårbarhet), men også landskap, kulturmiljø og nærmiljø. Både isolert sett og som et bidrag til den samlede virkningen av kommuneplanens arealdel vil dette innspillet ha for store negative konsekvenser, og det

frarådes derfor. Innspillet foreslås ikke lagt inn. Området legges inn i planforslaget før høring i samsvar med formannskapetets vedtak av 14.5.2018. Under offentlig ettersyn har det kommet innsigelser til området fra fylkesmannen og Statens vegvesen. Multiconsult har på oppdrag fra Vestby kommune etter offentlig ettersyn utarbeidet en trafikkanalyse som viser de trafikale konsekvensene av de foreslåtte arealene i høringsforslaget. Det fremkommer at den foreslåtte omdisponeringen av arealet forventes å medføre betydelig trafikkøkning, som vil bidra til å skape trafikale utfordringer i området mot slutten av planperioden. Området anbefales ikke tatt med i planforslaget til sluttbehandling av planen. Etter vedtak i kommunestyret 18.3.2019 endres området slik at område for godsterminal i tidligere kommuneplan beholdes, og det resterende området fordeles mellom arealer til Vennebyen med formål offentlig/privat tjenesteyting og arealer til idrettsanlegg med hotell. Det foreligger uløst innsigelse fra fylkesmannen til omdisponeringen, og endringen er ikke gjeldende før den er endelig avklart av departementet.

Nytt kryss fra Gamle Oslovei til ASKO og utvidelse av næringsområdet nordover mellom Gamle Oslovei og område avsatt til fremtidig godsterminal foreslås lagt inn i tråd med arealstrategi for utvidelse av næringsområdet, samt forbedring av atkomst, fremkommelighet og trafikksikkerhet. Tiltaket medfører noen negative konsekvenser, men konsekvensutredningen konkluderer med at med unntak av nedbygging av dyrket mark vurderes forslaget å være i tråd med strategi for framtidig arealbruk, og at det er vanskelig å finne en særlig mye bedre lokalisering for arealkrevende virksomhet i kommunen. Fylkesmannen har fremmet innsigelse til arealforslaget under offentlig ettersyn. Rådmannen anbefaler ikke å ta innsigelsen til følge. Etter mekling er innsigelsen trukket.

Ny veiforbindelse fra det nye krysset til Sole skog foreslås lagt inn som forbedring av atkomst, fremkommelighet og trafikksikkerhet. Konsekvensanalysen konkluderer med at det samlet er større negative enn positive konsekvenser som følge av tiltaket, men det vises i den sammenheng til dagens ÅDT mellom Osloveien og Topperveien, som nok ikke bør være dimensjonerende for behovet. En trafikkanalyse bør utarbeides i forbindelse med regulering. Fylkesmannen har fremmet innsigelse til arealforslaget under offentlig ettersyn. Rådmannen anbefaler ikke å ta innsigelsen til følge. Etter mekling har kommunestyret vedtatt å endre traseen fra dyrket mark til skogkanten, og innsigelsen er trukket.

Utvidelse av Vestby næringspark øst videre østover foreslås lagt inn, men med et noe redusert areal enn konsekvensutredningen omfattet, og med en mulig ny atkomst fra Garderveien i nord i tillegg til atkomst gjennom eksisterende næringsområde. Avbøtende tiltak som nevnt i konsekvensutredningen bør vurderes i forbindelse med regulering av området. Det bør også vurderes om området kan benyttes til mottak av masser før utbygging, som omtalt i konsekvensutredning fra Asplan Viak om massehåndtering. Videre bør det vurderes om det i området bør tillates en større områdeutnyttelse for bedre utnyttelse av arealene, men dette bør vurderes og avklares nærmere gjennom regulering. Akershus fylkeskommune har fremmet innsigelse til arealforslaget under offentlig ettersyn. Rådmannen anbefaler ikke å ta innsigelsen til følge. Etter mekling har kommunestyret vedtatt å ikke omdisponere dyrket mark og gårdstunet. Arealendringen på område 65 er ikke gjeldende før innsigelsen er endelig avklart. Fylkesutvalget må ta stilling til endringen i kommunestyrets vedtak og vurdere

innsigelsen på nytt. Dersom innsigelsen trekkes vil kommunestyrets vedtak være gjeldende. I motsatt fall må innsigelsen avgjøres av departementet.

Nytt areal til vendespor for jernbane mellom E6 og jernbanen sør for Sonsveien stasjon legges inn. Konsekvensutredningen viser tilnærmet ingen negative konsekvenser av tiltaket, men nærhet til E6 og usikkerhet om forholdene i grunnen må avklares nærmere. Området på Gateengen øst for jernbanen berører dyrket mark og boligbebyggelse, men kan være et alternativt areal. Bane Nor har igangsatt planarbeid med et hensettingsanlegg som skal betjene Moss stasjon, og når et slikt anlegg står klart vil det også ivareta behovet for hensetting. Et slikt hensettingsanlegg planlegges ferdigstilt senest samtidig med nytt dobbeltspor og utvidelse av Moss stasjon.

Utvidelse av gjestehavna i Son båthavn foreslås lagt inn. Konsekvensutredningen viser at tiltaket kan medføre middels konsekvenser, og det anbefales at det gjøres nærmere undersøkelser i forbindelse med regulering og eventuelle avbøtende tiltak må vurderes i den forbindelse. Område for utvidelse av gjestehavna tas ut av planforslaget før høring i samsvar med vedtak i formannskapet 14.5.2018.

Nytt område for mølle og kornlager ved Drøbakveien tas inn. Det vil være positivt for sentrumsutviklingen å få driften av mølla ut av sentrum, det vil bli kortere avstand for levering av korn for flere, og det foreslåtte området medfører kun små konsekvenser.

Det avsettes areal til ny barneskole og ny barnehage i Kromskogen, som har mindre negative konsekvenser enn alternativet på Kromjordet. Atkomst må avklares nærmere i forbindelse med regulering, men foreslås etablert fra Randemfaret med bruforbindelse over bekken. Det vurderes som en fordel å etablere disse i umiddelbar nærhet av hverandre og boligområdet i den nye skolekretsen for både lettere levering og henting av barn i ulik alder og fortrinnsvis med gange/sykkel, kort og trygg skolevei for skoleelever, men også for å lette overgangen mellom barnehage og skole/SFO og muligheter for fellesskap og et sterkere lokalmiljø også i sentrumsområdet. Naturvernområdet langs bekken og umiddelbar nærhet til skiløyper og friluftsområder gir gode I tillegg avsettes med mye av samme begrunnelse et areal til ny barnehage på Sole, med et justert areal på bakgrunn av konsekvensutredningen. Plasseringen blir nær eksisterende skole, idrettsanlegg og boligområde, men samtidig med direkte atkomst til skiløyper, turstier og friluftsområder.

Det legges videre inn et nytt areal til framtidig brannstasjon i Sånerområdet. Konsekvensutredningen gjøres i forbindelse med detaljreguleringen, som pågår parallelt med kommuneplanrulleringen.

Nye områder for massehåndtering foreslås, på bakgrunn av konklusjoner etter en konsekvensutredning utført av Asplan Viak. Vestby kommune er pilotkommune i Akershus og utredningen har blitt til gjennom et samarbeid med Akershus fylkeskommune, som en direkte oppfølging av den nylig vedtatte regionale planen for masseforvaltning. Det ble først kartlagt hvilke potensielle områder som kan være aktuelle i kommunen, og deretter foretatt en grovsiling. Deretter ble et antall områder konsekvensutredet, og et utvalg av disse er igjen lagt inn i planforslaget. I tillegg til kart og bestemmelser er det utarbeidet et grunnlagsdokument for masseforvaltning som vil være retningsgivende ved regulering og saksbehandling av områder for masseforvaltning.

Nytt areal til gravplasser er ikke foreslått, da utregninger viser at det fortsatt er kapasitet innenfor område allerede avsatt til formålet i kommuneplanen, i alle fall dersom det etableres navnedde urnelunder i større grad enn kun tradisjonelle kistegravplasser. Behovet bør vurderes på nytt ved neste rullering av kommuneplanen.

Planen sett under ett innebærer en del arealendringer, hvor noe dyrket mark foreslås omdisponert i forbindelse med utvidelse av Deli skog, avsetting av areal til idrettsanlegg med hotell og Vennebyen, og i forbindelse med ny brannstasjon for MOVAR, men hvor det også tilbakeføres en del areal til LNF og potensialet for spredt utbygging er ganske betydelig innskrenket. Sentrumsutvikling er enda sterkere prioritert, og planen legger opp til at 80 % av veksten skal skje innenfor prioriterte vekstområder. Landbruk og jordvern er gitt et sterkere vern enn i tidligere kommuneplan, og planforslaget gir større kontroll og forutsigbarhet på massehåndtering, både gjennom avsatte arealer og gjennom bestemmelser og retningslinjer. I de områdene dyrket mark omdisponeres, foreslås det at man gjennom reguleringsplan krever utarbeidet en matjordplan som sikrer at jordloven § 9 ivaretas. Utbyggingsavtaler vil kunne være aktuelt å bruke i slike saker.

Vestby kommune skal jobbe med Statens Vegvesen for å finne en løsning for avkjøring kun for tungtransport fra E6 til næringsområde Deli skog/Vestby Næringspark Øst.

Det startes umiddelbart en begrenset rullering av kommuneplanen med sikte på å tilbakeføre «Ikeajordet» til LNF. Samtidig bes rådmannen fremme sak om bygge- og deleforbud for samme område.

Planen trer i kraft straks med unntak av område(r) med uløst(e) innsigelse(r), som trer i kraft ved egengodkjenning i kommunestyret etter mekling, eller ved avgjørelse av departementet dersom enighet ikke oppnås gjennom mekling.

5.3 Bestemmelser

Bestemmelser til Vestby kommuneplan

Egengodkjent av kommunestyret 18.3.2019 i sak 13/19.

§ 1 Krav om regulering (PBL § 11-9 nr. 1)

I områder for bebyggelse og anlegg kan tiltak etter PBL § 20-1 pkt. a, b, d, g, k, l og m, for fritidsbebyggelse også h og j, ikke finne sted før området inngår i reguleringsplan.

I områder for boligbebyggelse, offentlig- og privat tjenesteyting samt næringsbebyggelse er kravet unntatt for tiltak etter PBL § 20-4 pkt. a, c og e, samt § 20-5.

I områder for fritidsbebyggelse er kravet unntatt for en ikke vesentlig utvidelse av eksisterende fritidsbebyggelse (maksimum 20 m² BRA og maksimum 20 m² BYA, og kun en gang). I områder merket A er kravet i tillegg unntatt for tiltak etter PBL § 20-1 pkt. b samt utvidelse av eksisterende fritidsbebyggelse inntil tillatt bruksareal BRA=100 m² for den enkelte tomt.

§ 2 Boliger m.m. Tiltak unntatt fra reguleringskravet i § 1 (PBL § 11-9 nr. 5)

I områder for boligbebyggelse, offentlig- og privat tjenesteyting samt næringsbebyggelse, som ikke inngår i reguleringsplan, er prosent bebygd areal for den enkelte tomt %-BYA=30 % og tillatt bruksareal BRA=300 m². Maksimal gesimshøyde er 6 meter og maksimal mønehøyde er 9 meter.

§ 3 Fritidsbebyggelse. Tiltak unntatt fra reguleringskravet i § 1 (PBL § 11-9 nr. 5)

I områder for fritidsbebyggelse, som ikke inngår i reguleringsplan, er maksimal gesimshøyde 3 meter og maksimal mønehøyde 5 meter. Maksimal gesimshøyde ved flatt tak er 4 meter. Maksimal gesimshøyde ved pulttak er 4,5 meter.

§ 4 Utbyggingsavtale (PBL §§ 11-9 nr. 2, 17-2 og 17-3)

Utbyggingsavtaler kan benyttes i hele Vestby kommune.

I de tilfeller der kommunen ønsker å stille krav om fortrinnsrett til å kjøpe til markedspris forutsettes utbyggingsavtaler inngått.

Reguleringsplan for IKEA

Før utbygging av området som omfattes av reguleringsplan for IKEA (Delijordet) forutsettes det inngått en utbyggingsavtale hvor utbygger forplikter seg til å planlegge, gjennomføre og bekoste vei- og trafikkanlegg samt flytting av matjord. Matjorda skal flyttes til et nytt areal som ikke er dyrka eller dyrkbar mark i dag, for å gi et nytt areal med dyrka mark som kvalitetsmessig blir minst like bra som opprinnelig område. Det skal også utarbeides et miljøoppfølgingsprogram for å overvåke og evt. sette i verk tiltak for å få tilfredsstillende kvalitet på nydyrkingsområdet.

§ 5 Opparbeidelse av offentlig vei (PBL § 11-9 nr. 4)

Krav om opparbeidelse av offentlig vei etter PBL § 18-1 kan fravikes i de områder kommunen finner det formålstjenlig dersom tiltakshaver innbetaler sin andel av kostnadene til kommunalt veifond. Det forutsettes at tiltaket kan nås tilfredsstillende med eksisterende veianlegg og at tiltakshaver vederlagsfritt avgir grunn som er regulert til offentlig vei.

§ 6 Leke- og uteoppholdsareal (PBL § 11-9 nr. 4, 5 og 8)

Ved ny bebyggelse, bruksendring og hovedombygging i områder for sentrumsformål:

- I en avstand på maksimum 100 meter trafikksikker gangavstand fra bolig skal det være en sandlekeplass på minimum 100 m² som er sikret for allmennheten. Lekeplassen skal opparbeides med egnet lekeutstyr, benk og bord.
- Minste uteoppholdsareal MUA=30 m² pr. boenhet. Ikke overbygd del av terrasser og takterrasser skal regnes med i uteoppholdsarealet.

Ved ny bebyggelse, bruksendring og hovedombygging til bolig i tettbebygd strøk og ved nye reguleringsplaner med formål bolig, utenfor areal for sentrumsformål:

- I en avstand på maksimum 100 meter trafikksikker gangavstand fra bolig skal det være en sandlekeplass på minimum 150 m² som er sikret for allmennheten. Lekeplassen skal opparbeides med egnet lekeutstyr, benk og bord.
- I en avstand på maksimum 200 meter trafikksikker gangavstand fra bolig skal det være en kvartalslekeplass på minimum 1.000 m² som er egnet til ballek, sykling og andre aktiviteter. Lekeplassen skal ligge inntil et naturområde.
- I en avstand på maksimum 400 meter trafikksikker gangavstand fra bolig skal det være et større lekefelt på minimum 4.000 m².
- Dersom et eller flere av kravene for leke- og oppholdsareal ikke lar seg løse, skal det være et minste uteoppholdsareal MUA=200 m² pr. boenhet. I tillegg skal leke- og oppholdsareal etter kravene over, regulert for mindre enn 10 år siden opparbeides.

§ 7 Parkering (PBL § 11-9 nr. 3 og 5)

Ved ny bebyggelse, bruksendring og hovedombygging gjelder følgende krav til parkering:

Kravet til antall parkeringsplasser skal avrundes opp til nærmeste hele plass.

Biloppstillingsplasser

Absolutte krav til biloppstillingsplasser:

Enebolig og tomannsbolig	2 plasser pr. boenhet
Sekundærleilighet under 70 m ²	1 plass pr. boenhet
Konsentrert småhusbebyggelse og blokkbebyggelse:	
1-2 rom	0,8 – 1 plass pr. boenhet*
3 rom og større	1,5 – 2 plasser pr. boenhet *

* I tillegg 0,2 plasser pr. boenhet til besøksparkering.

Maksimumskrav til biloppstillingsplasser:

Industri/lager	10 plasser pr. 1000 m ² BRA
Hotell/overnattingssted	0,6 plasser pr. gjesterom
Bevertningssted	0,2 plasser pr. sitteplass
Barnehage	1,1 plasser pr. ansatt

Familiebarnehage	1 plass pr. ansatt
Kontor	1 plass/ 100 m ² BRA
Forretning	1,7 plasser/ 100 m ² BRA
Handel med plasskrevende varer	1,4 plasser/ 100 m ² BRA
Barne- og ungdomsskole (inkludert gjesteparkering i forbindelse med levering og henting av barn)	0,7 plasser pr årsverk
Videregående skole	0,3 plasser pr årsverk

For områder omfattet av reguleringsplan for IKEA, reguleringsplan for Norwegian Outlet og områderegulering for Vestby sentrum med detaljreguleringer, gjelder parkeringsbestemmelser som fastsatt i reguleringsplan.

Minst 20 % av biloppstillingsplassene skal ha lademulighet med egne elbilkontakter eller være forberedt for lademulighet (plass til egen strømkurs i sikringsskap og trekkerør fram til parkeringsplassen). Minst 40 % av elbilkontaktene skal kunne lades samtidig.

Parkeringsanlegg skal ha en fri høyde på minst 2,4 meter. Inntil 10 % av anlegg tillates med en redusert fri høyde på minst 2,1 meter.

Inntil 3 % av biloppstillingsplassene skal erstattes med MC parkering når de bygges. I parkeringsanlegg skal minst 5 % av biloppstillingsplassene reserveres for bevegelseshemmede og plasseres enkelt og nært målpunkt.

Parkeringsplasser skal utformes og plasseres som anbefalt i kapittel D.7 i Håndbok N100 Veg- og gateutforming fra Statens vegvesen 2017. Parkeringsanlegg på bakken skal opparbeides med vegetasjon mellom parkeringsrekkene. Parkeringsplasser skal kunne benyttes uavhengig av hverandre. Parkeringsrekker uten gjennomkjøring skal maksimum ha 6 plasser.

Garasje kan plasseres inntil 1,5 meter fra regulert veigrunn. I tillegg skal det være minst 5,0 meter utenfor regulert veigrunn rett foran garasjeporten. Bestemmelsen gjelder ikke langs riks- og fylkesveger.

Frikjøp av parkeringsplasser

Kommunen kan samtykke i at det i stedet for parkeringsplass på egen grunn eller på fellesareal blir innbetalt et beløp pr. manglende plass til kommunen for bygging av offentlige parkeringsanlegg. Beløp pr. manglende parkeringsplass i areal for sentrumsformål og innenfor reguleringsplanene IKEA (Delijordet), Son indre, Son havn nord og Kolåsveien/Båtbyggerveien skal være kr. 250.000,-. For resten av kommunen skal beløpet være kr. 50.000,- (jf. PBL § 28-7).

Sykkelparkering

Minimumskrav til sykkelparkeringsplasser:	
Bolig (4 plasser ved individuell parkering)	2,5 plasser pr. bolig
Overnattingssted	2 plasser pr. 100 m ² BRA
Restaurant	2 plasser pr. 10 seter
Gatekjøkken	2 plasser pr. 10 årsverk
Barnehage/familiebarnehage	1 plass pr. ansatt

Skole	48 plasser pr. 10 årsverk
Forretning/tjenesteyting ellers	2 plasser pr. 100 m ² BRA
Kontor	3 plasser pr. 100 m ² BRA
Industri/lager	1 plass pr. 100 m ² BRA

Sykkelparkeringsplasser skal plasseres under tak og nær inngangspartier eller heis. I fellesanlegg skal minst 50 % av plassene pluss plass til sykkelvogner, ekstra brede sykler, HC-scootere o.l. være innelåst og med tilgang til ladning og luft.

§ 8 Avkjørsler (PBL §§ 11-9 nr. 3 og 11-10 nr. 4)

Meget streng holdning (E6 og FV 151 Hobølveien):

- Vegene skal i prinsippet være avkjørselsfrie. Dette gjelder også for driftsavkjørsler.
- Nye avkjørsler og utvidet bruk av eksisterende avkjørsler, tillates kun i samsvar med stadfestet reguleringsplan.

Streng holdning (Alle andre fylkesveier enn første og tredje avsnitt):

- Antall avkjørsler til vegen må være begrenset. Dette gjelder også for driftsavkjørsler.
- Nye boligavkjørsler bør ikke tillates uten at det foreligger stadfestet reguleringsplan. Valg av avkjørselssted må vurderes med tanke på framtidig utviklingsmulighet. Gårdsbruks hovedavkjørsel bør likevel kunne tillates når den oppfyller de tekniske krav.
- Utvidet bruk av boligavkjørsel til boligformål bør begrenses. Det bør være et visst antall brukere av avkjørselen fra før.

Mindre streng holdning (FV 6 fra Vestby pukkverk til kryss Garderveien/Topperveien og Nummestadveien):

- Antall direkte avkjørsler til vegen må begrenses. Dette gjelder også for driftsavkjørsler.
- Nye avkjørsler må primært tilknyttes eksisterende avkjørsler og plasseres med tanke på framtidig utviklingsmulighet.
- Tillatelse til utvidet bruk av boligavkjørsel til boligformål bør normalt kunne innvilges.

§ 9 Skilt og reklame (PBL § 11-9 nr. 5)

Skilt og reklameinnretninger skal plasseres på veggflate og ingen del skal stikke over gesims. Henvisningsskilt til virksomhet kan tillates på frittstående stolpe. Virksomhetsskilt kan tillates på markise. Reklame kan kun tillates som en underordnet del av et virksomhetsskilt.

Løsfotreklame og blinkende eller bevegelige skilt og reklameinnretninger tillates ikke. Inntil to flaggstenger for reklame kan tillates pr. bygg. Flaggstengene skal stå ved hovedinngangen og skal ikke være høyere enn mønehøyden på bygget.

For hver virksomhet tillates ikke mer enn ett uthengsskilt eller skilt på markise og ett veggskilt. Antallet skilt kan økes dersom virksomheten disponerer flere fasader mot gate. Skilt for forskjellige virksomheter i samme bygg skal samles i en oppslagstavle som kan tillates plassert frittstående. Virksomheter med egen inngang kan isteden ha skilt plassert ved sin inngang. Det tillates ikke virksomhetsskilt eller henvisningsskilt på annet bygg enn der virksomheten holder til.

Skilt kan dekke inntil 1/4-del av bygningens fasadelengde, begrenset til 4 m eller en rimelig del av fasaden som virksomheten disponerer. Uthengskilt skal ikke ha større bredde enn 1 m og monteres slik at underkant er minst 2,5 meter over trafikkareal. Lyskasser skal utformes med lukket front slik at bare teksten eller symbolene vises, og skal ikke ha blendende lys. Skjermer skal ikke ha blendende lys og skal ikke benyttes til blinkende eller skiftende reklame. I landbruks-, natur- og friluftsområder, bevaringsområder, samt i og inn mot områder for boligbebyggelse tillates ikke lysreklame.

I landbruks-, natur- og friluftsområder og områder regulert til bevaring skal skilt og reklameinnretninger ha en maksimal størrelse på 0,6 m² og skal være tilpasset bygget. I bevaringsstrøk kan dette medføre at tillatt skiltstørrelse vil være mindre enn 0,6 m².

I områder for fritidsbebyggelse tillates ikke skilt og reklame.

§ 10 Byggegrense langs E6 (PBL § 11-9 nr. 5)

Det tillates ikke utført tiltak nærmere E6 enn 100 meter målt fra senterlinje nærmeste kjørebane. Forbudet gjelder ikke innenfor reguleringsplanene Vestby hyttepark, Rød veiserviceanlegg, Verpet, Verpet nord og Deli skog.

§ 11 Byggeforbud i strandsonen og langs vassdrag (PBL § 11-9 nr. 5 og 6)

Fra forbudsgrense sjø og ut i sjøen og innenfor hensynssone naturmiljø (langs vassdrag) tillates det ikke utført tiltak. Forbudet gjelder alle tiltak som omfattes av plan- og bygningsloven, også midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg, herunder flytebrygger, husbåter, bøyer, båtopleg, anleggsbrakker, campingvogner og lignende.

Sonen med kantvegetasjon på 8 meter mot vassdrag i landbruks-, natur- og friluftsområder skal bevares (jf. vannressursloven § 11).

Forbudene gjelder ikke tiltak for allmennhetens frie utøvelse av friluftsliv, tiltak i samsvar med regulerte småbåthavner i sjø og friluftsområder/badeplasser, mindre vesentlige fasadeendringer (jf. PBL § 20-5 bokstav f.), fradeling ved innløsning av bebygd festetomt etter tomtfesteloven, hogst for å sikre nødvendig adkomst til vassdrag, anlegg for navigasjonsmessig bruk, samt teknisk infrastruktur for vann- og avløpsanlegg. Tiltakene må ikke være til skade for viktige eller svært viktige friluftsområder eller viktige eller svært viktige områder for naturmangfold.

§ 12 Støy (PBL § 11-9 nr. 6)

Grenseverdiene for utendørs støy i tabell 3 i retningslinjen T-1442/2016 Behandling av støy i arealplanlegging skal gjelde ved ny bebyggelse, bruksendring og hovedombygging. Når støyen kommer fra flere kilder kan grenseverdiene økes med inntil 3 dB. Om nødvendig skal avbøtende tiltak gjennomføres.

Støy fra tekniske installasjoner og næringsvirksomhet i form av varelevering, musikkaktiviteter og lignende, skal for berørte boliger tilfredsstillende kravene som stilles til støy fra tekniske installasjoner i Norsk standard NS 8175, tabell 4 klasse C. Støygrensene i tabell 4 i retningslinjen T-1442/2016 Behandling av støy i arealplanlegging for støy fra bygge- og anleggsvirksomhet skal gjelde for driftstid mindre enn 6 uker. Det skal foretas en skjerpning av støygrensene ved lengre driftstid som vist i tabell 5.

§ 13 Krav til reguleringsplan (PBL § 11-9 nr. 8)

Ved regulering skal det som grunnlag for reguleringsbestemmelser utarbeides:

- En overvannsplan som viser hvordan overvann skal håndteres i samsvar med kravene i § 18.
- En massehåndteringsplan som viser reduksjon, gjenbruk, gjenvinning og eventuell annen nødvendig håndtering av overskuddsmasse.
- En matjordplan som viser hvordan matjordlaget skal flyttes slik at det fortsatt kan benyttes til matproduksjon og en miljøoppfølgingsplan for å sikre kvalitet på gjennomføringen.
- En kartlegging av kvikkleireskredfare samt dokumentasjon på geotekniske undersøkelser der det kan være risiko for kvikkleire.

Bruksendringer fra fritidsboliger til helårsboliger og nybygging av boliger innenfor område Kolås skal ikke skje før gang- og sykkelveg er på plass til skole og Son sentrum.

Innenfor område Alicenborg kan det i detaljregulering ikke oppføres mer enn 35 boliger.

Innenfor område for idrettsanlegg på Deli kan det i detaljregulering tillates hotell, som en del av idrettsanlegget/ i tilknytning til idrettsanlegget. Innenfor området avsatt til offentlig/privat tjenesteyting på Deli tillates kun Vennebyen.

§ 14 Landbruks-, natur- og friluftsområder (PBL §§ 11-9 nr. 6 og 11-11 nr. 1 og 2)

Tiltak skal plasseres slik at de ikke forringer dyrket eller dyrkbar mark, passer best mulig inn i kulturlandskap og bygningsmiljø, ikke hindrer allmenn ferdsel og ikke skader viktige områder for naturmangfold. Teknisk infrastruktur for vann og avløp tillates i samsvar med lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg samt stikkledninger for vann og avløp som knyttes til offentlig anlegg.

På ubebygde tomter som ikke er landbrukseiendom tillates det ikke utført tiltak. Forbudet gjelder alle tiltak som omfattes av plan- og bygningsloven, også midlertidige

bygninger, konstruksjoner og anlegg, herunder anleggsbrakker, campingvogner, båtopplag og lignende.

På eiendom med eksisterende boligbebyggelse tillates tiltak for boliger med tilhørende anlegg. Deling av eiendom og oppdeling av bolig til flere bruksenheter tillates ikke. For den enkelte tomt er tillatt prosent bebygd areal %-BYA=30 % og tillatt bruksareal BRA=500 m². Maksimal gesimshøyde er 6 meter og maksimal mønehøyde er 9 meter.

På eiendom med eksisterende fritidsbebyggelse tillates kun en ikke vesentlig utvidelse av eksisterende fritidsbebyggelse (maksimum 20 m² og kun en gang). Mindre fasadeendringer samt teknisk infrastruktur for vann og avløp tillates. Midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg, herunder anleggsbrakker, campingvogner, båtopplag og lignende, tillates ikke. For den enkelte tomt er tillatt bruksareal BRA=100 m². Maksimal gesimshøyde er 3 meter og maksimal mønehøyde er 5 meter. Maksimal gesimshøyde ved flatt tak er 4 meter. Maksimal gesimshøyde ved pulttak er 4,5 meter.

§ 15 Beregningsregler

Der det i disse bestemmelsene til kommuneplan benyttes gesimshøyde skal arker og takoppløft med en bredde mindre enn 1/3 av hver takflate ikke regnes inn i gesimshøyden.

Der det i disse bestemmelsene til kommuneplan benyttes bruksareal (BRA) skal det ikke medregnes der avstanden mellom himling og gjennomsnittlig terrengnivå er mindre enn 0,5 meter. Det avstanden er mellom 0,5 og 1,5 meter medtas bruksarealet med 50 %. Der avstanden er over 1,5 meter medtas bruksarealet med 100 %.

§ 16 Kulturminner (PBL § 11-9 nr. 6 og 7)

Kulturlandskap, bevaringsverdige bygg og bevaringsområder (Son, Hvitsten og Hølen) er konkret definert i kommunedelplan for kulturminner.

I kulturlandskap med stor eller svært stor verdi:

- Hovedtrekkene i kulturlandskap skal bevares.
- Tiltak som forringer verdiene og hindrer bevaring av historiske trekk i landskap og bebyggelse, som for eksempel endring av terrengform, tunformasjoner og historiske veifar er ikke tillatt.
- Bruer, bekkedrag og åkerholmer, samt eldre kulturmarkstyper som havnehager, eikelunder, artsrike kanter, spredte grove edelløvtrær, hagemark og hagemarkskog med steingjerder og rydningsrøyser, skal bevares. Karakteristisk vegetasjon rundt kirkestedene skal opprettholdes.

I bevaringsområder og eiendommer med bevaringsverdig bebyggelse for øvrig:

- Bygningenes og strøkets karakteristiske preg skal videreføres. Dette gjelder også elementer som gater, veier, belegg, gjerder, skilt, støyskjermer, pryd- og nyttehager og større edelløvtrær med brysthøydiameter over 20 cm.

- Alle nye tiltak skal gis en plassering og utforming som samsvarer med de eksisterende bygningenes og områdets karakteristiske trekk som utforming, volum, materialbruk, fargesetting og plassering på tomten. Planering og større områder med belegningsstein og asfalt skal unngås.

Eiendommer med bevaringsverdig bebyggelse:

- Tiltak skal være i tråd med kommunens byggeskikkveileder Ladestedene Son, Hvitsten og Hølen. Dette gjelder også eiendommer utenfor ladestedene.
- Tilbakeføring av bygninger og anlegg kan tillates dersom dette gjøres med utgangspunkt i historisk dokumentasjon og er i tråd med byggeskikkveilederen.

I bevaringsområder for svært viktige strøk og bevaringsverdig bebyggelse med verneverdi 1 (svært stor) skal alle bygg bevares og tillates ikke revet. I disse områdene tillates ikke noen utvendige tiltak uten at de inngår i en ny detaljreguleringsplan. Vanlig skjøtsel og vedlikehold, samt nødvendig restaureringsarbeid for å hindre tap av kulturminnet, krever ikke regulering.

For bevaringsverdig bebyggelse med verneverdi 2 (stor) og 3 (middels) innenfor bevaringsområdene tillates ingen typer nybygg, tilbygg eller påbygg over 12 m² BRA eller riving før eiendommen inngår i ny reguleringsplan. Mindre tiltak under 12 m² BRA etter PBL § 20-5 som er i samsvar med gjeldende reguleringsplan tillates.

For bevaringsverdig bebyggelse utenfor bevaringsområdene med verneverdi 2 (stor) skal bebyggelsen, inkludert uthus, skjul, garasjer og andre mindre bygg på eiendommen bevares. Nybygg, tilbygg og påbygg kan tillates.

For bevaringsverdig bebyggelse utenfor bevaringsområdene med verneverdi 3 (middels) skal bebyggelsen, inkludert uthus, skjul, garasjer og andre mindre bygg på eiendommen søkes bevart. Nybygg, tilbygg og påbygg kan tillates.

§ 17 Vannforsyning og avløp (PBL §§ 11-9 nr. 3 og 30-6)

Plan- og bygningslovens bestemmelser i § 27-1 andre til fjerde ledd og § 27-2 andre til fjerde ledd gjelder også for fritidsbebyggelse.

§ 18 Overvann (PBL § 11-9 nr. 3)

Det skal etableres overvannsløsninger slik at avrenningen fra områdene ikke overstiger 15 l/s*ha avrenning og at inntil 25 års avrenning blir fordrøyd. For flomvannsføring ut over dette skal det sikres trygge flomveier innenfor planområdet. Overvannet fra tette flater skal renses for forurensede stoffer.

§ 19 Havnivåstigning og stormflo (PBL §11-9 nr. 5)

- Ny bebyggelse med oppholds-, arbeids- eller publikumsrom skal ikke ha overkant gulv lavere enn kote +2,5 moh. uten at det etableres tilstrekkelige

- avbøtende tiltak mot fare eller skade. Byggverk hvor konsekvensen av en flom er særlig stor, skal ikke ha overkant gulv lavere enn kote +3,5.
- Ny teknisk infrastruktur som ikke bør stå under vann skal ikke etableres lavere enn kote +2,5 moh.

§ 20 Høyspenningsanlegg (PBL § 11-8 nr. 3 bokstav a)

Innenfor hensynssonen for høyspenningsanlegg er bruken av arealene begrenset i henhold til el-tilsynsloven.

§ 21 Naturmangfold (PBL § 11-9 nr. 6)

Innenfor byggeområder for bolig, byggeområder for fritidsbebyggelse og landbruks-, natur- og friluftsområder for spredt bolig-, fritids- og næringsbebyggelse, skal eiketrær med en diameter over 40 cm eller omkrets over 125 cm bevares. Det tillates ikke tiltak nærmere dryppsonen til treet enn 1,0 meter.

§ 22 Hensynssone sikring (PBL § 11-8 nr. 3 bokstav a)

Innenfor hensynssone for sikring – byggeforbud rundt bane (H130) er det ikke tillatt med tiltak som medfører sprenging, peleramming, spunting, boring i grunnen, tunneldriving, fundamentering og påføring av tilleggslast, eller som på annen måte kan skade tunnelanlegget, uten spesiell tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.